

„KAS MUS ATSKIRS NUO KRISTAUS MEILĖS?“

COMUNIONE E LIBERAZIONE BROLIJOS REKOLEKCIJOS

RIMINI, 2013 m. BALANDŽIO 19-21 d.

GURONYS, 2013 m. BIRŽELIO 7-9 d.

PENKTADIENIS.

ĮVADAS

Ne mes statome Bažnyčią, „Bažnyčia neprasideda nuo mūsų veikimo“, mums priminė Benediktas XVI. Mūsų veikimas nepajėgia pažadinti mūsų gyvenimo. Todėl kaip mokiniam, taip ir mums, susirinkusiems pradėti Rekolekcijų, pats adekvačiausias mūsų vargingumui, mūsų nesugebėjimui, dalykas yra prašyti: prašyti Dvasios, kad Ji mus pažadintų, pažadintų mūsų troškimą, Kristaus laukimą.

Ateik, šventoji Dvasia

Sveikinu kiekvieną iš jūsų, esančių čia, tiesiogiai prisijungusių iš dvidešimt vienos šalies, ir visus tuos, kuri dalyvaus Rekolekcijose artimiausiu metu.

Pradėsiu perskaitydamas Šventojo Tėvo telegramą: „Kasmetinių Comunione e Liberazione Brolijos rekolekcijų, kurios vyks Rimini mieste ir vadinsis „Kas mus atskirs nuo Kristaus meilės?“, proga, Tikėjimo metų kontekste, Jo Šventenybė Popiežius Pranciškus organizatoriams ir visiems susirinkusiems, siunčia nuoširdų ir geranorišką sveikinimą. Išreišdamas džiaugsmą dėl tokios naudingos pastoracinės iniciatyvos, Šventasis Tėvas linki, kad ji atnaujintų paklusnumą Dieviškajam Mokytojui ir augintų sąmoningumą, kad Viešpats yra gyvas ir eina su mumis. Melsdamas jums gausių dangiškų malonių, prašo prisiminti jį maldose bei nuoširdžiai siunčia, užtariant Mergelei Marijai, apaštalinį palaiminimą, sustiprinantį nuolat vaisingą bažnytinį kelią. Kardinolas Tačizio Bertonė, Jo Šventenybės valstybės sekretorius“.

„Bet ar atėjęs Žmogaus Sūnus beras žemėje tikėjimą?“

Manau, kad šis klausimas geriausiai išreiškia problemą, su kuria susiduria kiekvienas iš mūsų, ypač šiais laikais. O kadangi mes jį jau daug kartų girdėjome, kyla pavojus jį iškart numesti į šalį, laikyti jį perdėtu, vienu iš tų Jėzaus klausimų, kuris, tiesą pasakius, mūsų nėra neliečia: „Kuo jis susijęs būtent su mumis? Gali tikti kitiems, netikintiems ar agnostikams. O mums?“. Tokiu būdu jį giliai paslėpiame net nepradėję gilintis.

Tačiau yra du priminimai, kurie nurodo, kad šitaip mums elgtis neverta. Pirmasis – tai Benedikto XVI įvykdytas gestas – tikėjimo metų paskelbimas: „Šiandien neretai pasitaiko, kad krikščionys labiau rūpinasi savo išsipareigojimo socialiniais, kultūriniais ir politiniais padariniais, ir toliau laikydami tikėjimą savaime suprantama bendrojo gyvenimo prielaida. Iš tikrųjų ta prielaida ne tik nebeegzistuoja šiuo pavidalu, bet dažnai yra net neigiama. Anksčiau buvo įmanoma įžiūrėti vieningą kultūrinį audinį [...], tačiau šiandien dėl daugybę žmonių apėmusios gilios tikėjimo krizės daug kur visuomenėje to, regis, nebėra“.

Ši krizė turi vis akivaizdesnių padarinių net ir derlingose dirvose, kaip sakė Benediktas XVI italų vyskupams, kurioms tokiu būdu kyla pavojus „tapti dykumomis“. Mums tai turėtų būti artima, nes judėjimas gimė būtent tam, kad atsakytų į tą iššūkį, mestą tikėjimui, kai pasirodė pirmieji dykumos ženklai. Juk ir mes, daugelis, čia atėjome iš dykumos ir iš naujo atradome krikščionybės vertę, kai buvome pasimetę!

Vis dėlto tai neturi mūsų klaidinti, tarsi problema būtų pasilikusi praeityje. Šis laiškas mums tai liudija: „Šis darbas, kurį mums siūlai paskutiniu metu, mane provokuoja užduoti sau klausimą, apie kurį per beveik keturiasdešimt metų judėjime nėra nepagalvojau: ar aš tikiu, ar ne? Na taip, jei tai būtų susiję vien su teorija, kurią galima pakartoti, arba su principais, kuriuos reikia tvirtinti, nebūtų jokio reikalo, pakaktų išmokti kalbą vieną kartą visiems laikams ir tuomet pritaikyti ją skirtingoms situacijoms, dažnai taip ir būna. Nors tikėjimas pasauliui šiandien nebėra savaime suprantama prielaida, man dažnai kyla pavojus jį laikyti tik tokia savaime suprantama

prielaida, kažkuo, ką jau žinau, kas yra savaime suprantama. Dėl tokio tikėjimo [šitai susiaurinto] kyla klausimas: ar aš tikiu, ar ne? Šiam klausimui dažnai būdinga skepticizmo ar moralizmo gyslė, dėl kurios jis po kurio laiko tampa nebepakenčiamas. Tarsi nepasitenkinant ar nesuvokiant to, kas man atsitiko ir vis atsitinka iš naujo, tikėjimas man tėra rezultatas to, ką turiu pridėti ar pritaikyti aš pats. Tokios pastangos išsekina“.

Arba šis laiškas: „Brangus kun. Carron, mums susirinkus į Bendruomenės mokyklos grupelę, kai kurie papasakojo apie savo patirtį. Visi pasakojimai liudijo apie tam tikrą požiūrį į gyvenimą: kažkas papasakojo, kaip rūpinasi savo tėvais, kažkas – apie kitokį elgesį darbe, kuris jį daro laimingesnį, kažkas įvertino tam tikrą patirtį. Visi tie dalykai buvo gražūs ir įdomūs, tačiau galėtų būti vien intelekto ar moralės pastangų rezultatas. Ką tuomet bendro tai turi su krikščioniška patirtimi? Nė vienas iš mūsų neabejoja Dievo buvimu, tačiau kur yra skirtumas? Bet kas imtų rūpintis savo tėvais, bet kam gali sektis darbe, visi trokšta ir stengiasi gražiai elgtis su savo vaikinu ar vyru, ar su savo vaikais. Kartais man atrodo, kad iškart peršokama prie rezultatų, pasekmių. Tačiau iš to krikščionybės žavesio, apie kurį dažnai kalbame, kas lieka? Kas lieka iš susižavėjimo Kristumi? Šiuo laikotarpiu likau labai sujaudinta Velykų skaitinių, kurie pasakoja apie mokinių nuostabą susidūrus su prisikėlusiu Jėzumi, ir nuolat pasikartoja sakiny: „ir jie įtikėjo“. Koks tuomet yra skirtumas tarp buvimo gerai žmonėmis ir įsikūnijusios krikščionybės?“.

Jei tikėjimas tampa tik savaime suprantama prielaida arba susiaurinamas iki etiškų pasekmių, kas lieka iš Kristaus žavesio?

Visi turėtume būti dėkingi tiems žmonėms, kurie iškelia tokį klausimą, priverčia atsižvelgti į šitokį klausimą, nepasitenkina pasekmėmis, bet tokį klausimą mums pakiša tiesiai po nosimi.

Antrasis priminimas yra tiesiai iš kun. Giussani, kuris niekada nesiliovė mus skatines nelaikyti tikėjimo savaime suprantamu dalyku. Dėl paprastos priežasties: „Tikrasis CL rūpestis šiandien yra jo patirties tikrumas, taip pat nuoseklumas ištakoms. Tarp mūsų įsivyravo toks elgesys, kuriam svarbiausias dalykas yra veiklos sėkmė, bendruomenės sėkmė, tuo tarpu svarbiausia turėtų būti susigrąžinti jautrumą judėjimo patirties tiesai. CL turi tapti gyvenimu, nelikti tik schema. Nenuostabu, kad šiandien priklausoma judėjimui, tarsi tai visiškai nereikalautų tikro tikėjimo, žmonių ir bendruomenių gyvenimui nebūtų keliami klausimai, nereikėtų atsivertimo“.

Neseniai popiežius Pranciškus patvirtino, kad „dėl paviršutiniškumo ir kartais dėl abejingumo užsiimame tūkstančiais dalykų, kuriuos laikome svarbesniais už tikėjimą“. Tačiau tai neatsitinka be pasekmių gyvenimui. Kad lengviau tai suvoktume, kun. Giussani kaip visada mums siūlo pritrenkiantį ženklą tokioje situacijoje: „Pats išpūdingiausias simptomas, kad laimi schema, o ne gyvenimas, yra tai, kad susidūrus su gyvenimo problemomis suaugusį žmogų apima sumaištis. Bendrai priimta, kad suaugęs žmogus vengia tikėjimo įsikūnijimo gyvenime ir nesileidžia jo išmušamas iš vėžių; arba būdamas su žmona, auklėdamas vaikus, sprendamas politikos ar darbo problemas, jis veikia nepaisydamas to, ką skelbia bendruomenės gyvenime; geriausiu atveju įgyvendina bendruomenės pasiūlytas iniciatvas“.

Mūsų, suaugusiųjų, sumaištis susidūrus su gyvenimo problemomis, pasak Giussani, yra tiesiogiai susijusi su tikėjimo įsikūnijimo gyvenime problema. Jei tikėjimas nėra išteklius tam, kad išgyventume sunkumus, su kuriais neišvengiamai turime susidurti, kam tuomet reikia tikėti? Ką reiškia turėti tikėjimą? Nes kun. Giussani aiškiai įvertina tą situaciją, kurioje gyvename: „Didelė šių dienų pasaulio problema nebėra klausiantis teorizavimas, bet egzistencinis klausimas. Ne „Kas teisus?“, bet „Kaip galima gyventi?“. Šių dienų pasaulis sugrįžo prie evangelinio skurdo lygio. Jėzaus laikais esminė problema buvo, kaip galima gyventi, ne kas teisus; pastaroji buvo rašto aiškintojų ir fariziejų problema. Toks pastebėjimas netgi pakeičia mūsų susirūpinimo turinį: turime pereiti nuo intelektualiai kritiškos pozicijos prie aistros tam, kas apibūdina šių laikų žmogų“. Kas, pasak Giussani, jį apibūdina? „Abejojimas egzistencija, baimė egzistuoti, gyvenimo trapumas, netvirtumas, pasibaisėjimas neįmanomumu, siaubingas neproporcingumas tarp žmogaus ir idealo.

Tai yra problemos dugnas, ir nuo čia reikia pradėti kurti naują kultūrą, naują kritiškumą“. Šie žodžiai šiandien atrodo dar reikšmingesni nei tada, kai buvo ištarti 1991 metais.

Toks Giussani vertinimas gerai nustato, iš kur kyla sunkumas gyventi, kurį Pavese aprašo savo, kaip įprasta, genialiū būdu: „Žmogaus gyvenimas bėga čia, žemai, tarp namų, laukuose. Priešais ugnį ir lovoje. Ir kiekviena prasidedanti diena tave pastato priešais tą patį sunkumą ir tą patį ilgesį/trūkumą. Galiausiai tai ima trukdyti. Būna audrų, kurios atnaujina kaimą. Nei dėl mirties, nei dėl didelio skausmo drąsos neprarandame. Tačiau nesibaigiantis sunkumas, pastangos išgyventi valandą po valandos, žinojimas apie kitų blogį, apgailėtiną blogį, nervinantį kaip musės vasarą – nuo tokio gyvenimo nusvyra rankos“. Sunku būtų dar aštriau, dar tiksliau aprašyti kasdieninio gyvenimo dramą. Kasdien tas pats sunkumas ir tas pats ilgesys/trūkumas. Nesibaigiantis sunkumas, nervinantis kaip musės vasarą. Tokia kasdienybė – tai gyvenimas, nuo kurio nusvyra rankos. Nes galiausiai didelis skausmas ar mirtis iš mūsų neatima drąsos, bet nuo tokios kasdienybės nusvyra rankos ir gyvenimas tampa tikrai dramatiškas.

Todėl susidūrę su gyvenimu, nuo kurio nusvyra rankos, turime patikrinti tikėjimą. Ne savo mintis, ne savo intencijas, ne savo jausmus, ne tai, ką galvojame ar apie ką kartu diskutuojame. Ne. Susidūrę su tikrovės iššūkiais. Kun. Giussani niekada nenusileidžia. Atsidūrę priešais tokį egzistencinį klausimą, nebegalime sukčiauti savo ir tikėjimo atžvilgiu, ypač kai jis mums meta iššūkį, sakydamas, jog susidūrus su gyvenimo išbandymais tampa akivaizdu, ar mūsų tikėjimas yra autentiškas, ar ne: „Tikėjimo tikrumo, autentiškumo simptomas yra toks: ar pirmame plane yra tikrai tikėjimas, ar bet koks kitas rūpestis; ar iš Kristaus fakto tikrai tikimės visko, ar iš Kristaus fakto tikimės tik to, ko patys nuprendžiame tikėtis, taip paversdami jį savo planų, savo programų aliuzija ir parama“, t.y. iš ko mes tikrai tikimės visko. „Dvasinio vystymosi taisyklė/tvarka, ta dinamiška mūsų tikėjimo gyvenimo taisyklė/tvarka yra nepaprastai svarbi tiek individams, tiek bendruomenei, nes visada bus tiesa tai, kad tiems, kas supranta Dievą ir trokšta Dievo, viskas prisideda prie gėrio; ir visada bus tiesa tai, kad sunkumuose pasimato, ar tu trokšti Dievo, ar ne. Tai, ką žmogus myli, pasirodo susidūrus su klausimu, su problema, su sunkumais. Ar tai, ko ieškome, yra Kristus, ar mūsų savimeilė, mūsų pripažinimas, visais aspektais ir iš visų pusių pasirodo būtent išbandymų ar sunkumų akimirka“. O šiomet sunkumų mums tikrai netrūko, priešingai, puikiai žinome, pradedant nuo tu, kurie visiems buvo bendri, krizės, kuri vis labiau baugina ir vis labiau atsiliepia mums, mūsų draugams, mūsų šaliai, bei visi tie sunkumai, kurie susiję su mumis kaip Judėjimu.

Kas paaiškėjo sprendžiant visus šiuos sunkumus? Jiems įvertinti metų pradžioje pateikėme hipotezę: „Savo paskviestųjų gyvenime, Dievas neleidžia įvykti jokiai dalykui, kuris neprisidėtų prie brandos, subrendimo tų, kuriuos Jis pašaukė“, t.y. testas, kurį kun. Giussani siūlo, kad patikrintume, ar tampame brandesni tikėjime, yra būtent kiekvieno iš mūsų sugebėjimas paversti tai, kas atrodo kaip prieštaravimas, persekiojimas ar kitoks sunkumas, priemone arba tinkamu laiku subręsti. O tai parodo mūsų tikėjimo tikrumą.

Ką mes nuveikėme su tokia hipoteze? Ar ja naudojomės? Ar pabandėme ją patikrinti? O gal tiesiog ja nepasinaudojome? Kokį atsakymą pateiktume, kas atsitiko? Jei pasinaudojai, kas atsitiko? Jei nepasinaudojai, kas atsitiko? Kokią patirtį išgyvenome? Ko išmokome?

Paskutiniu metu dažnai kartojome: jei tikėjimas nėra išgyvenama patirtis, jei pačioje patirtyje nerandu patvirtinimo, kad jis reikalingas atsakant į gyvenimo poreikius, jis neatsilaikys pasaulyje, kur viskas kalba priešingai. Todėl po šių metų, ar esame dar kupinesni entuziazmo dėl savo tikėjimo ir nueito kelio, ar esame netekę ryžto, nuliūde, prislėgti? Po visų iššūkių, su kuriais buvome priversti susidurti, esame tikresni ar dar labiau abejojame? Tvirtesni ar sutriuškinti? Ar galime su šv. Pauliumi pasakyti, metams einant į pabaigą, dar sąmoningiau nei anksčiau, po visų iššūkių: „Kas mus atskirs nuo Kristaus meilės?“. Nes ir šv. Pauliui teko susidurti su dideliais sunkumais, bet tie sunkumai jam suteikė tokį tikrumą: „Kas gi mus atskirs nuo Kristaus meilės? Ar vargas? ar priespauda? ar persekiojimas? ar badas? ar nuogumas? ar pavojus? ar kalavijas? Parašyta: „Dėl tavęs mes žudomi ištisą dieną, laikomi pjautinomis avimis“. Tačiau visa mes lengvai

nugalime dėlei to, kuris mus pamilo. Ir aš esu tikras, kad nei mirtis, nei gyvenimas, nei angelai, nei kunigaikštystės, nei dabartis, nei ateitis, nei galybės, nei aukštumos, nei gelmės, nei jokie kiti kūriniai negalės mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra mūsų Viešpatyje Kristuje Jėzuje“. Ar mums tai atrodo gražus sakinyš, su kuriuo sutinkame, ar tikrumas, atėjęs per išgyventą patirtį? Nes puikiai žinome, koks yra skirtumas, kai kartojame frazes ir kai kartojame tai, ką patyrėme, kas yra apčiuopiama, kas pasitvirtina gyvenime.

Kai kas galėtų atsakyti šitaip: „Brangus kun. Carron, perskaičiau Italijos atsakingųjų asamblėjos, įvykusios Pačengo mieste, sintezę. Į klausimą „O ar aš per visą šį laiką, nuo metų, per kuriuos vienas po kito mums buvo metami iššūkiai, pradžios tapau tikresnis dėl Kristaus, ar ne?“, atsakyčiau „taip“. Jaučiuosi įžūli, bet taip nėra, nes Kristus mane kuria“. Arba šitaip: „Jaučiu poreikį tau papasakoti, kaip gyvenant kasdienybėje sekimas tampa esminiu faktoriumi mano asmeniniam augimui tikėjime ir suteikia tikrumo, sprendžiant kasdieninius sunkumus. Manyje vyskta kažkas išpūdingai naujo ir tuo pat metu seno; t.y. atgimsta naujumas, kurį krikščioniška patirtis įneša į mano mentalitetą. Tai – labai ilgas, bet nenumaldomas kelias, kuriam nenoriu priešintis“. Arba taip: „Brangiausias Julian, negaliu susilaikyti nepapasakojusi. Jau kelias dienas esu labai susijaudinusi, net naktį nerimstu! Būdama 48-erių, nustembu, kad šitaip džiaugiuosi, jog po kelių dienų važiuosiu į rekolekcijas. Ir mano vyras tai pastebėjo, ir vakar vakare man pasakė: „Gražiausias šių rekolekcijų dalykas man yra tas tavo džiūgesys, tavo laukimas. Kas gali taip susijaudinti kaip tu!““. O jai tikrai visko buvo įvykę: „Per šiuos metus, po to kai mirė mano tėvas, troškimas jo neprarasti buvo vienintelis variklis mano gyvenime. Mane tai privertė grįžti prie esminio klausimo: arba pasilikti aplinkybių pakampiuose, arba pradėti iš naujo nuo vienintelio tikro dalyko, kuris įvyko mano gyvenime. Tavo draugystė, artuma per bendruomenės mokyklos transliacijas, vėl įžiebė tą iššūkį! Laikui bėgant tarsi būtų perplyšęs šydas ir viskas aplink mane tapo aiškiau. Kai pradėjau aiškiau matyti, tikrovė tik blogėjo, viskas griuvo, buvo sugniuždytas bet koks tikrumas (mano vyro darbas, vis prastesnė ekonominė padėtis, keturi vaikai, kuriuos reikia leisti į mokslus, vieną iš jų – į universitetą), ir su tuo susiję pavojai: namai, mokykla ir t.t. Ir nors man tai atrodo absurdiška, aš dabar laimingesnė nei anksčiau, tačiau tas džiaugmas beveik neapsakomas“.

Kas išlieka, kai atsitinka tai, kas įvyko, kai iš mūsų atimamas bet koks tikrumas? Kas esame? Kam priklausome? Kas išlieka, kai dauguma mūsų planų sužlunga? Kas lieka, kai nepaisoma mūsų pretenzijų? Lieka tai, kas mums įvyko, nes to niekas iš mūsų negali atimti, net ir mes patys su savo nusivylimais, pykčiais ir maištais. Lieka įvykęs faktas. Tačiau neužtenka, kas jis liktų. Kiekvienas turime nuspręsti, tiksliau, nusprendžiame ir jau nusprendėme. Pasirinkimas yra aiškus: pripažinti faktą, kuris bet koku atveju išlieka, nes niekas negali jo iš mūsų išplėšti, arba nepripažinti to fakto ir leisti, kad viršų imtų mūsų matas, apmaudas, skeptiškumas. Iš to, ką kiekvienas atsakys, supras, kas jam yra brangiausia, kam jis iš tiesų priklauso, kas ima viršų. Taigi pagal tai, kaip atsakysime, visiems, pradedant nuo savęs pačių, šauksime, ką turime brangiausio. Nes tai nėra moralizmo problema: tai įvertinimo, vertės ir pagarbos klausimas.

Taigi dabar galime geriau suprasti pradžioje nuskambėjusio klausimo reikšmę: „Bet ar atėjęs Žmogaus Sūnus beras žemėje tikėjimą?“. Gal mums bus lengviau jo nelaikyti savaime suprantamu, jei jį šiek tiek performuluosime: ar mes dar tikime, kad Kristus gali užpildyti gyvenimą? Ar tikrai, kaip klausia kun. Giussani, tikimės visko iš Kristaus fakto, ar vis dėlto nesame tokie naivūs kaip pradžioje ir Kristus tėra vienas iš daugelio dalykų, mūsų planų aliuzija? Ar tikime, kad Kristus yra adekvatus atsakymas mums dabar, mūsų išgyvenamomis aplinkybėmis, tokio amžiaus, kokio esame? Ar tikėjimas Kristumi susijęs su gyvenimu ar su abstrakčių teiginių ir įgyvendinamų iniciatyvų sąrašu? Kun. Giussani mums tai priminė daug kartų: „Įmanoma priklausyti judėjimui ir neturint tikro tikėjimo, neatsiverčiant“.

Sakinyš iš apreiškimo Jonui, kuris, regis, skirtas pirmiausia man, todėl jį siūlau ir jums, draugai, nes manau, kad jis susijęs su mumis visais: „Žinau, kad esi ištvermingas (dėl to ir esame

čia), kad dėl mano vardo nenuilsdamas kentėjai vargus. Bet aš turiu prieš tave tai, kad palikai savo pirmąją meilę“. Kur yra mūsų pirmoji meilė?

Negalime įgyvendinti tokio masto gesto, jei kiekvienas iš jūsų kažkuo neprisidės, kažko nepaaukos ir nebus atidus skelbimams, tylai ir nurodymams, kurie bus duodami. Kiekvienas iš šių dalykų yra būdas prašyti Kristaus, kad pasigalėtų mūsų menkumo, kad suteiktų mums atsivertimą, kuris mus padaro savimi pačiais. Visi žinome, kaip mums reikia tos tylos, tai ji leidžia įsiskverbti iki pat gelmių kiekvienam pasakytam dalykui, kad ta tyla taptų šauksmu, prašymu, kad Kristus mūsų pasigalėtų.

ŠEŠTADIENIO RYTAI PIRMOJI PASKAITA

Tikėjimo metų tikslas yra iš naujo atrasti tikėjimo grožį ir džiaugsmą, kuris prasidėjo su Paslapties įsiveržimu į istoriją, kaip prisimename kiekvieną rytą: „Viešpaties angelas apreiškė Marijai“. Tai yra pradžia. Taigi šioje pirmoje paskaitoje pažvelkime į krikščionišką įvykį, tą Paslapties įsiveržimą, kad suprastume tikrąją jo esmę, o popietinei paskaitai paliksime žmogaus atsaką į tą įsiveržimą: „Teesie man pagal Tavo žodį“.

1. Krikščionybė yra įvykis. „Pripildytas to žvilgsnio“

„Krikščionybė yra įvykis“ – tai mums labai artimas sakiny. Tačiau visi gerai žinome, kad neužtenka žinoti teisingą apibrėžimą, kad išgyventume krikščionybės esmę. Ką reiškia, kad krikščionybė yra įvykis? Koks yra to patirties turinys? Krikščionybės esmė atsiskleidžia kaip atsakymas į esantį poreikį. Taigi mus šiandien domina, ar ji atsako į tą poreikį, kuris būdingas žmogui, mums, ar atsako į tą „nesibaigiantį sunkumą gyventi, dėl kurio nusvyra rankos“.

„Brangus Julian, dabar pereinu nuo „heroiško“ periodo (kai liga sudrebino žemę) prie esminio karo, kiekvienos dienos kovos, suvokimo, kad viskas turi spręstis ir sprendžiasi kiekvieną akimirką. Kiekviena diena (pykinimas, fizinis silpnumas, nuotaikų kaita, kurią sukelia nuskausminamieji vaistai, žodžiai, kurių nebepprisimenu, kai kalbu) man leidžia suprasti, kad man reikia esaties, esančios dabar, kiekvieną akimirką, kuri nugalėtų bet kokią susiaurinimą, ateinantį per įpročius“. Kaip ir šiam mūsų draugui, mums taip pat reikia įvykio dabar, nes mūsų „aš“ ir mūsų istorijos išgelbėjimas yra įvykis, ne mintys. O kas tą supranta? Ligoniai, sužeisti žmonės, nusidėjėliai, stokoiantys, t.y. tie, kurie suvokia savo žmogišką situaciją, kurie nepaniekina savo žmogiškumo ir jo pilnatvės bei išsipildymo poreikio.

Evangelijos nuolat tai patvirtina ir nustebina, nes būtent stokoiantys ieškodavo Jėzaus. Tokių stokojančių prototipas buvo muitininkai. Nuostabu, mes beveik ir nesuvokiame, nes tai beveik nepastebima, bet skaitant Evangeliją nuostabu, su koku paprastumu: „Pas Jėzų rinkdavosi visokie muitininkai ir nusidėjėliai jo pasiklausyti. O fariziejai ir Rašto aiškintojai murmėdavo [taip tik pagrįsdami, kodėl kiti prisirišdavo prie Jėzaus]: „Šitas priima nusidėjėlius ir su jais valgo“. Šis sakiny tik apibendrinimas to, kas greičiausiai įvyko dar daug kartų. „Iškeliaudamas iš ten, Jėzus pamatė muitinėje sėdintį žmogų, vardu Matas, ir tarė jam: „Sek paskui mane!“ Šis atsikėlė ir nuėjo paskui jį. Kai jis Mato namuose sėdosi prie stalo, ten susirinko daug muitininkų bei nusidėjėlių, kurie susėdo šalia Jėzaus ir jo mokinių“, o tai ir vėl sukėlė fariziejų pyktį ir nuostabą. „Fariziejai, tai išvydę, prikišo jo mokiniams: „Kodėl jūsų Mokytojas valgo su muitininkais ir nusidėjėliais?“ Šitai girdėdamas, Jėzus atsiliepė: „Ne sveikiesiems reikia gydytojo, o ligoniams“.

Kodėl būtent tie, kurie atrodytų labiausiai atitolę, mažiausiai suinteresuoti būti su Juo, Jo labiausiai ieško? Ką jie matė Jame, ko kitur nerasdavo? Tik su Juo jie galėdavo pažvelgti patys į save. Tai – aiškiausias pavyzdys, kad kitas žmogus yra gėris. Jėzaus buvimas jiems buvo kaip neįkainojamas gėris, jiems buvo gera būti su Juo, o Jėzui jie buvo gėris, Jis net liko su jais pavalgyti. Kokia didelė tai paguoda kiekvienam iš mūsų, jei susitapatiname su šių pasakojimų paprastumu, kad tokia Esatis pasiekė ir mus, kokioje situacijoje bebūtume, su kokiais sunkumais begyventume, su kokiais iššūkiais besusidurtume. Kas galėtų jaustis atskirtas? Stovėti priešais tą,

priešais kurį nereikia nieko apie save pamiršti ar nuslėpti, Jėzus ir neapsimetinėjo, kad nieko nežino apie jų klaidas, ir jų nepateisino. Tai nebūtų jiems suteikę ramybės. Jie turėjo pakankamai žmonių, kurie pateisintų jų klaidas, su jais paprastai ir būdavo. Kodėl tuomet ieškodavo Jo? Jo ieškodavo būtent dėl to, kad su Juo nereikėjo nieko slėpti, juk Jo žvilgsniui viskas buvo akivaizdu. Štai kiti Jį laikydavo naivuoliu, kuris nesugeba suvokti, kaip iš tiesų viskas yra. „Vienas fariziejus užsiprašė Jėzų pietų. Atėjęs į fariziejaus namus, jis sėdo prie stalo. Ir štai moteris, kuri buvo žinoma mieste nusidėjėle, patyrusi, kad jis fariziejaus namuose, atsinešė alebastrinį indą kvapaus tepalo ir, verkdama priėjusi iš užpakalio prie jo kojų, ėmė laistyti jas ašaromis, šluostyti savo galvos plaukais, bučiavo jo kojas ir tepė jas tepalu. Tai matydamas fariziejus, kuris buvo Jėzų pasikvietęs, samprotavo pats vienas: „Jeigu šitas būtų pranašas, jis žinotų, kas tokia ši moteris, kuri jį paliečia, – kad ji nusidėjėle!“. Tuomet, norėdamas jam parodyti, kad nėra toks naivus, Jėzus papasakoja palyginimą apie du skolininkus, kad parodytų jam, kaip gerai Jis pažįsta tą moterį .

Tie, kurie artindavosi prie Jo, kaip moteris iš Samarijos, puikiai žinojo, kad tam Pranašui nieko nėra slapto. „Pasakei viską, ką esu padariusi“. Net ir jos laimės troškimas Jam buvo akivaizdus. Todėl jokia klaida, jokia liga, joks skausmas, jokia situacija, jokia drama, jokia aplinkybė negalėjo sustabdyti to visiškai nenumatomo įvykio, kaip mums liudija gerai pažįstamas pasakojimas apie Zachiejų, Jericho mokesčių rinkėjų vadą. Tačiau atkreipkime dėmesį, kaip kun. Giussani mums siūlo žiūrėti, kad suprastume. „Turime susitapatinti su tais žmonėmis, apie kuriuos kalba Evangelija. Tačiau iš tikrųjų mes nesuprantame, - sako kun. Giussani, - ir nesugebame susitapatinti su tuo, kas jie buvo, jei nesusitapatiname su Jėzumi, kuris sako ‚Zachiejau‘. Kai pasigirsta žodis ‚Zachiejau‘, tada suprantame Zachiejų. Kai Kristus sako: „Zachiejau, greit lipk žemyn! Man reikia šiandien apsilankyti tavo namuose“, tą akimirką mes jį suprantame. Įsivaizduokite, ką turėjo išgirsti Zachiejus, kaip turėjo suvokti visas savo klaidas jų nesmerkdamas, kaip turėjo suvokti tai, kas jis yra ir kas yra Tas, kuris jį kviečia. Zachiejus išblaškė visas savo mintis, numojo ranka į viską ir buvo pripildytas to vardo. Kas yra Zachiejus, suprantame susitapatinę su Kristumi. Tai ta artuma, ta esatis, ne tokia esatis, kuri žiūri į kitą pusę, bet esatis, kuri žiūri į tave: tokia artuma sujaukina, perkeičia gyvenimą, žodžiu, Zachiejus eidamas namo negalvojo: „Dabar jis man pasakys, kad pavogiau šimtą iš čia, tiek pat iš ten, dabar...“. Ne. Jis buvo kupinas to žvilgsnio, ta esatis užvaldė viską. Jis grįžo namo, kad paruoštų pietus tam žmogui, tam, kuris į jį pasižiūrėjo, o tada pagalvojo: „Na štai, atiduosiu viską, ką buvau paėmęs“. Tačiau tai yra tik pasekmė, kuri vėliau truko viską gyvenimą, nes tai neįvyksta savaime. Kiekvienas iš mūsų gerai žino, su koku įkvėpimu atsiduodame, taip pat žino, kad paskui atsitraukiame, todėl tai yra viso gyvenimo kova. Tačiau tai, kas perkeitė gyvenimą, tapo faktu. Matas buvo perkeistas, moteris buvo perkeista, visi jie buvo perkeisti. Jie buvo kažkas kito, Zachiejus buvo kažkas kito, jų gyvenimas buvo perkeistas. Jie gerai suprato, kad ėmė labiau mylėti savo sutuoktinius ir vaikus, o Zachiejus suprato, kad yra turtingesnis nei ankčiau, perkeistas, nes buvo arti to žmogaus“.

Ką prarandame, jei niekada neturime laiko žiūrėti taip, kaip mus moko kun. Giussani? Kaip praturtėtų gyvenimas, žvilgsnis į save, jei sustotume kaip jis, bandydami susitapatinti su Kristumi, kad ir mūsų gyvenimas būtų pripildytas to žvilgsnio. „Pasakojimas apie Zachiejų yra priešingas pasakojimui apie turtingą jaunuolį, tą, kuriam Kristus sako: „ateik ir sek paskui mane“, t.y. „Aš noriu būti su tavimi“. O Evangelija sako: „jaunuolis nuliūdęs pasišalino“, jaunuolis nuliūdo. Arba perkeisti, arba liūdni, nes neįmanoma likti nepalietiems, kai Kristus prisiartina prie mūsų gyvenimo: arba tampame dar liūdnesni, vis labiau nuliūstame, net jei atrodo, kad įkvėpiame oro, nes grįžtame prie patogaus gyvenimo, tačiau mūsų žmogiškumas tampa siaubingai menkas; arba būname perkeičiami“.

Ar mus užvaldo to žvilgsnio esatis, ar tas žvilgsnis įsiskverbia į gyvenimą, matosi iš to, kaip mes užmezgame ryšį su viskuo. „Jo santykis su Dievu, tai, kaip jis tą vakarą meldėsi, gyvenimo pojūtis, kuris jį užplūsdavo žiūrint į saulėlydį ar saulėtekį, kai po to kiekvieną rytą eidavo dirbti kupina dėkingumo dvasia, dvasia, pilna paslaptingos baimės dėl Dievo slėpinio, atėjusio iki pat ten, per tą žmogų, su kuriuo jis susitiko; žodžiu, tai, ką jis jautė Jėzui, ką jis veikė, ką galvojo apie savo

praeitį, visus marazmus, į kuriuos buvo įsivėlęs, visa tai, kas žema, neryžtingumą, keiksojimą, elgesį su šeimos nariais, tai, kaip jis su jais elgėsi dabar, visi veiksmai prasidėdavo nuo savęs suvokimo, savo asmens perkeistu veidu suvokimo, kuris gimė iš pojūčio, kad Jėzus jį buvo pagavęs, buvo jį užvaldęs, iš to, kaip jis pažino Jėzų“.

Tai, kad krikščionybė yra įvykis patirtyje, reiškia, kad būname užvaldomi nesumenkinamos esaties. Ne bet kokios esaties, tačiau tos vienintelės, neabejotinos esaties: Jėzaus iš Nazareto. „Kad leistųsi pažįstamas, Dievas įėjo į žmogaus gyvenimą kaip žmogus, priimdamas žmogišką formą, tokiu būdu žmogaus mintys, vaizduotė ir prisirišimas buvo sulaikyti, pritraukti prie Jo“. Kodėl Jis, Jo esatis taip juos patraukė? Nes ji buvo vienintelė, kuri galėjo atsakyti į gyvenimo poreikį, į pilnatvės poreikį. Be Jo esaties gyvenimas būtų niūrus, liūdnas, stokotų tikro susidomėjimo. Be jos neįmanoma gyventi. Būtent dėl šios priežasties jos nuolatos ieškoma. Žmonės eidavo pas Jėzų ne tam, kad pirmiausia būtų „geri“, bet tam, kad gyventų, kad galėtų pažvelgti į savo, kad galėtų savo pamilti.

Kodėl ši esatis pajėgia taip stipriai užvaldyti visas gyvenimo problemas, į kurias dažnai įklimpstame? Kodėl ji užvaldo tokia paprasta jėga? Kai mes negalime padaryti nieko, kad jos išvengtume, kodėl? Kodėl net ir mūsų blogis, mūsų nenuoseklumas nepajėgia jai sukliudyti įsiveržti į mūsų gyvenimą? Dėl to atitikimo, kurį atranda, kurį įgyvendina žmogaus širdyje, kartais išsiblaškiusioje, sumenkintoje, tačiau niekas negali sukliudyti, kad bent akimirka ta esatis įsiveržtų. Pirmoji akimirka yra žmogaus nekontroliuojama. Niekas negali sukliudyti, kad ji nustebintų esatis, kokioje situacijoje jis bebūtų; niekas taip nekontroliuoja tikrovės, kad išvengtų nuostabos dėl įvykio. Tai būna taip netikėta, kad bent akimirka mus pagauna beginklius. Krikščionybė šiandien, kaip ir vakar, yra Esaties įvykio įsiveržimas, kuris nulemia, kaip mes išgyvename kiekvieną dalyką, pradedant nuo savęs pačių. Tos Esaties patrauklumas yra toks didelis, kad tie, kurie ją susitiko, negalėjo atsispirti ir nusekė paskui ją. Kodėl? Nes ji taip gerai atsakė į jų alkį, į prasmės, meilės troškulį, kad Jo pakako. Jo teikiamas džiaugsmas buvo toks užvaldantis, kad sekimas, Jo ieškojimas, buvo vienintelė galimybė to neprarasti. Moralumas kilo iš ten pat kaip ir nuostaba: iš Jo esaties. Tikrai moralumas gimsta iš Esaties, ne iš savanoriškų pastangų. Todėl moralizmo ištakos yra kitur nei sekimo, nes sekimas visada yra nuostaba dėl esaties.

Žmonės Jo ieškojo, Juo sekė ne dėl moralizmo, bet dėl tos gilios simpatijos, kurią Jo esatis juose pažadindavo. Jie būdavo Jo patraukti, norėdavo būti su Juo. Kaip fariziejus Paulius ar žvejys Petras.

Tuomet aišku, kad kas Jį susitinka, kaip Dostojevskis, nebegali Jo nebepaisyti: „Nežinau, kaip būna kitiems, bet aš negaliu daryti kaip visi. Kiekvienas pagalvoja ir iškart pagalvoja apie kažką kita. O aš negaliu galvoti apie kita. Aš visą gyvenimą galvoju apie tai, kas man atsitiko“. Šie žodžiai panašūs į mums puikiai žinomus Moelher žodžius: „Manau, kad nebegalėčiau gyventi, jei nebegirdėčiau Jo kalbant“.

Būdas, kuriuo mus kun. Giussani išmokė žiūrėti į Joną ir Andriejų, visada mums liks kriterijumi, kad patikrintume, ar krikščionybė mums įvyksta dabar, ar tai yra esaties užvaldymas, ar susiaurinimas iki kategorijos, iki abstrakčios sąvokos. Tuomet sakome: „Krikščionybė yra įvykis“, tačiau tai būna tik apibrėžimas, ne kažkas, kas vyksta dabar.

Kun. Giussani mums sakydavo, kad „krikščionybė yra įvykis“, nes to iš pradžių nebuvo, ir tam tikrą akimirką atsirado. Andriejus ir Jonas nepasakė: „Mums įvyko tikras įvykis“. Akivaizdu, jog nebuvo būtina, kad jie aiškiai apibrėžtų tai, kas jiems tuo metu vyko: būtent tada tai ir vyko! Jie galėjo Jį atpažinti žiūrėdami, kaip Jis kalba, jausdami Jo žvilgsnį, jausdami, kad yra suprasti tokie, kokie yra giliai viduje. Mokiniai pajuto, kad Jo esatis sugebėjo užvaldyti viską, iš to, kad iškart juos „užkariavo“, pagavo, iš to, kad atpažino tą žmogų, jo unikalią, niekam neprilygstančią, dievišką vertę, iš to, kad visa tai buvo lengva suprasti. „Krikščionybė yra faktas. Nėra kito žodžio, kuris geriau apibūdintų jos prigimtį: nei žodis „įstatymas“, nei žodis „ideologija“, „konceptija“ ar „projektas“ [ar etika, ar veikla]. Krikščionybė nėra religinė doktrina, moralės įstatymų rinkinys,

apeigų kompleksas. Krikščionybė yra faktas, įvykis. Visa kita yra pasekmės“. Tačiau, kai vakar Popiežius pasakė, kad mums dažnai yra svarbesnės pasekmės, reiškia, kad atsitraukėme nuo fakto.

„Tačiau po įvykio nebeįmanoma grįžti atgal. Jiems buvo taip [tiems, kurie jį susitiko prieš du tūkstančius metų], taip yra ir mums šiandien: įvykis gali pažymėti pradžią, kelią, nurodyti gyvenimo metodą. Taigi kalbame apie patirtį, kurią reikia išgyventi [ne apie frazę, kurią reiktų kartoti, ne apibrėžimą, kurį reiktų išmokyti, bet apie patirtį, kurią reikia išgyventi]. Todėl toks kelias reikalauja įvykio nustebinto žmogaus įsitraukimo, kad jis su nuostaba atrastų tikrąją prasmę to, ką buvo išvelgęs. Tai žvilgsnio kelias“. Nikola Kabasilas sako, kad „pažinti iš patirties reiškia pasiekti patį dalyką: todėl sieloje įsispaudžia jo forma ir gimsta troškimas, tarsi žymė, proporcinga jo grožiui“. Tos esaties grožis, įsispaudęs širdyje, pažadina troškimą. Todėl tai pažymi pradžią, kelią.

Po įvykio neįmanoma grįžti atgal, tačiau lygiai taip pat mes tuo troškimu galime sekti arba ne. Nuo to, ar seksime smalsumu, ar įsitrauksime, priklausys, ar įvykis pažymės pradžią ir kelią, ar žvilgsnio kelias sustos. Čia prasideda tikra drama, susidūrus su šiuo įvykiu, nes dažnai tai, kas atsitinka mūsų akyse, nėra niekas kita, kaip esančio Kristaus įvykis. Tai matosi iš to, kad mes kitaip išgyvename visiems įprastus dalykus, apie tai dažnai vieni kitiems pasakojame. Įmanoma taip išgyventi vestuvių šventę ar laidotuves, kad kiti į mus žiūrėtų nustebinti tokio kitoniškumo: „Jei tokios būna laidotuvės, tai net beveik gera numirti“, yra pasakę žmonės, dalyvavę laidotuvėse su mumis. Tačiau jei ten ir pasiliegame, jei užblokuojame troškimą, kurį tas skirtingumas pažadina, tuomet „tampi rezultato vergu“, kaip sakė vienas draugas. Tuomet supykstame susidūrę su pirmąja kliūtimi, nes to negana. Todėl kun. Giussani, dėl savo bagalinės meilės artimui, taip rūpinasi, kad mes suprastume, jog jei sustosime po sentimentalios reakcijos, nesekdami toliau tuo galingu grožio patrauklumu, su kuriuo susidūrėme, mums to nužteks.

Mane visada labai stebina tai, ką kun. Giussani papasakojo per vieną pašnekesį, nes tai puikiai parodo, kur yra problema, dėl kurios mes dažnai sustojame kaip įbesti. Kartą po labai gražios, labai rūpestingai atliktos dainos, ore tvyrant pavydėtinais žmogiškais, unikaliais atmosferai, vienuose Memores Domini namuose, Giussani akimirksniu sustoja ir pastebi: „Tikrai labai gražu, tiek muzika, tiek dainavimas, tiek žmogiškas draugystės ir brolystės, ir draugijos į nuotykių jausmas. Tačiau jei viską būtų galima išvardinti, kaip aš dabar išvardinau, ir viskas [viskas labai gražu ir tiek], tačiau laikytume savaime suprantamu dalyku tą kitą, ką priimame ir pripažįstame (supraskite teisingai!), bet laikome savaime suprantamu... ir jei neiškiltų Jo vardas iš mūsų dialogo, iš noro būti išgirstam, iš noro Jį išgirsti, jei Jis neturėtų savo savarankiško asmens, jei neturėtų visiškai išskirtinio veido, bruožų, nesupainiojamų net su tuo, ką Jis pats sukūrė kaip savo ženklą“, nieko kito neužtektų: neužtektų mūsų laimės laukimui, neužtektų mūsų likimo troškuliui, taip kaip neužtektų turėti išskirtinį darbą ar pasisekimą gyvenime. Neužtektų. Būtent dėl to jis kartoja: „Būkime atidūs, draugai, kad nors iš Jėzaus, esančio tarp mūsų, gali kilti visas žmogiškumo pasaulis, pilnas džiaugsmo ir draugystės, pilnas nepriekaištingo pagrįstumo, formalios, net ir konkrečios materialinės pagalbos, vis tiek Jėzus, ši esatis, gali būti susiaurintas iki „gražios moters paveikslo, iškalto ant jos pačios kapo paminklo!“ Nes „Kristus negali būti išblaškytas ar nuskalbtas gražios ir linksmos veidų kompanijos, kuri turėtų būti Jo ženklas!“. Todėl jei nėra siaubingo troškimo šauktis Tavo vardo, Kristau, nieko nepakanka.

Todėl visiško įsitraukimo problema yra susijusi su pagarbos klausimu, kaip sakė vienas mūsų draugų: „Kodėl žmogus neįsitraukia visiškai? Nes galiausiai negerbia to, ką susitiko. Tarsi pagarba Jėzui būtų viena iš daugelio, ne „Pagarba“. Aš Tavęs negerbiu iki galo, todėl įsitraukiu į tikrovę tik iš dalies. Tik tas, kam Jėzus yra viskas, įsitraukia visiškai“. Todėl turime viltis, kad šis įvykis ir toliau vyks, ir mus taip stipriai patrauks, kad pažadins mumyse troškimą įsitraukti taip, kad pastebėtume, kai tai vyks. Nes jei nejaučiame Jo esaties, neišvengiamai mūsų meilės centras pasitraukia, tik niekas to nesuvokia. Iš Jo esaties gali kilti ir viskas žmogiškumo pasaulis, tačiau Kristus neužvaldys. Mes Jį „priimame ir pripažįstame (supraskite teisingai!), bet laikome savaime suprantamu“. Čia sprendžiamas tikėjimo klausimas.

Kaip mes pastebime tokį susiaurinimą? Pati patirtis mums suteikia visus daviklius, kad suprastume: darbo ar gražios kompanijos mums nebeužtenka, tai būtų pats pirmas ženklas. Ir vis dėlto mes nesuvokiame, iš kur atsiranda tas susiaurinimas, tai tarsi „keistas proto užtemimas“, kaip sako Popiežius Benediktas XVI. Kaip galime iš to išeiti? Jei pažinimo metodas yra įvykis, jei suvokiame save tik per dabarties įvykį, tuomet tik tas, kuriam įvykio prigimtis nėra tokia užtemdyta, gali mums padėti suvokti mūsų sumišimą, savo sumenkėjimą. Tokia yra kun. Giussani dovana mums.

Kun. Giussani ne tik mums apibrėžė krikščionybę taip, kaip niekas kitas, kaip įvykį, bet mums tai ir paliudijo. Akivaizdu, kad jame nuolatos įvykdavo tas įvykis, nes jis gerai suprasedavo mūsų susiaurinimą. Jame įvykdavo tas įvykis, nes kas žiūri į dykumą, nepriklauso dykumai. Todėl jis nepasitenkindavo mažiau nei Jo esatimi, kaip mums liudija „siaubingas troškimas šauktis Jo vardo“, kuri mes jau kažkur pametėme!

Pažvelkime, kaip kun. Giussani mums padeda suprasti.

2. „Pradžioje taip nebuvo“

Kad suprastume įvykį, paprastai pradedame nuo savo patirties. kažkas įvyksta tam tikrą laiką ir erdvės akimirka, tačiau vėliau pereinama prie kito dalyko. Tai, kas įvyksta, gali palikti didesnę ar mažesnę pėdsaką, priklauso nuo įvykio reikšmės, tačiau visada tai lieka praeityje. Esame tokie tikri, kad viskas būtinais taip ir įvyksta, jog dažnai pakomentuojame: „Taigi neįmanoma likti taip pat nustebintiems kaip pradžioje!“. Mes netgi iš to sukuriame teoriją.

Tačiau Giussani meta iššūkį tokiam mūsų suvokimui sakydamas, kad tokie samprotavimai netinka krikščioniško įvykio atžvilgiu. „Krikščionybė tikrai yra įvykis, tai – nauja gyvenimo tikrovė, kuri įėjo į pasaulį, todėl kai ji mane pagauna, išgyvenu naujo gyvenimo patirtį, naujo ne tik pradžioje, bet visada naujo“. Krikščionybė nėra tai, kas lieka po įvykio, ji „visada“ yra įvykis, kitaip patvirtintų savo nepatikimumą. Nes tai, ko koku nors būdu nėra dabar, nėra. Arba vyksta arba ne. Dabar galime dar geriau suprasti, ką reiškia tvirtinimas, kad krikščionybė yra įvykis. Kun. Giussani sako: „Susidūrimas su kitokio žmogiškumo esatimi yra pirmasis įvykstantis dalykas ne tik pradžioje, bet ir kiekvieną momentą, kuris eina po pradžios. Pradinis įvykis, susidūrimas su kitokiu žmogiškumu ir iš to gimusi nuostaba ir toliau lieka pradiniu bei tikruoju įvykiu kiekvieną vystymosi momentą. Arba jis atsinaujina, arba nebejuda į priekį“.

Čia kun. Giussani savo genialumu mums vėl padeda suprasti, kas atsitinka. Giussani taip sąmoningai suvokia krikščionybės pobūdį, kad šiame tekste ne tik primena nekintančias krikščionybės kaip įvykio sąlygas – vienalaikiškumą ir nesusiaurinamą skirtingumą, bet taip pat mums duoda kelias užuominas, kurios mums leidžia suprasti, kada krikščionybė nebebūna patiriama kaip dabarties įvykis. Pasak jo, tai matosi iš dviejų ženklų.

Pirmas: iš įvykusio įvykio kuriama teorija. Įvykiui stokojant žavesio, pasitenkiname teorija, prakalba, abstrakčia kategorija, ir tą nuolat kartojame. Mes netgi tai pateisiname, kaip prisimena Dostojevskis: „Žmogus yra taip prisirišęs prie sistemos ir prie abstrakčios dedukcijos, kad būtų pasiryžęs sąmoningai pakeisti tiesą, yra pasirengęs žiūrėti ir nematyti, klausyti ir negirdėti, kad tik pateisintų savo logiką“. Tikrai, praradus Esaties žavesį, kuriant teorijas (siaurinant iki kategorijos ar prakalbos), vyrauja tai, ką jau žinome, ką patys nusprendėme, mūsų schema, mūsų nuomonė. Tačiau kadangi esame sukurti išsipildymui, tuštuma, kurią palieka esaties trūkumas, turi būti užpildyta.

Todėl antrasis ženklas, pasak Giussani, yra tai, kad ieškome atramos pakaitalų. Pakaitalai įrodo, kad meilės centras pasislinko. Evangelija mums tai nuolat parodo. Kai mokiniai nesuvokia esaties, kurią jie susitiko, reikšmės, ima ieškoti atramos pakaitalų, pavyzdžiui, naudos. „Tada Petras jį paklausė: „Štai mes viską palikome ir sekame paskui tave. Kas mums bus už tai?“. O ar Jo esatis nėra viskas? Petras to net nesuvokia.

Arba vyrauja pasisekimo ieškojimas. „Septyniasdešimt du sugrižo ir su džiaugsmu kalbėjo: „Viešpatie, mums paklūsta net demonai dėl tavo vardo“. O Jėzus atsakė: „Ar nesuprantate? Ar nesuprantate, kad visa tai yra niekas, palyginus su tuo, kad jus pasirinko?“. Septyniasdešimt

dviems nebeužteko Jo esaties, kad praskaidrintų jų gyvenimą. Tai nereikia, kad nereikia vertinti padarytų gerų darbų, tačiau tas gėris neturi uždengti tos milžiniškos prarajos, kuri skiria jų padarytus stebuklus nuo fakto, kad jie priklauso Jam ir kad jų vardai įrašyti danguje. Bet jie apie tai net nesusimąsto, kaip ir mes.

Arba stengiamasi tą tuštumą, nesuvokimą, kas yra ta esatis, užpildyti valdžia. „Čia prie Jėzaus prieina Zebediejaus sūnūs Jokūbas ir Jonas ir kreipiasi: „Mokytojau, mes norime, kad padarytum, ko prašysime.“ Jis atsakė: „O ko norite, kad jums padaryčiau?“ Jie tarė: „Duok mums sėdėti vienam tavo šlovės dešinėje, kitam - kairėje!“. Tačiau ir kiti niekuo nesiskyrė: „Tai išgirde, dešimt kitų supyko ant Jokūbo ir Jono“. Atramos pakaitalai reikalingi, kai nebeatpažįstame vertės, kai nebevyrauja nuostaba dėl esaties dabar. Būtent tai mums sako kun. Giussani.

Be tokių apaštalų atramos pakaitalų, kurie visuomet lieka aktualūs ir mums, kun. Giussani mus perspėja ir dėl kitokių (dabar tiesiog pateiksiu sąrašą, paskui galėsite paskaityti plačiau):

a) *Krikščionybė susiaurinta iki vertybių*

„Praeitą vakarą, per susitikimą Milane, pastebėjau, kad per šiuos maždaug penkiolika metų, kiekvienais mūsų kelio metais, atrodo, kad judėjimas būtų pastatytas ant vertybių, kurias mums atnešė Kristus. Tokiu būdu visos pastangos imtis asociacinės, operatyvinės, karitatyvinės, kultūrinės, socialinės, politinės veiklos, žinoma, siekė išjudinti mus pačius ir dalykus pagal vertybių užuominas, kurias mums parodė Kristus. Tačiau judėjimo pradžioje taip nebuvo [nusinešime tai į kapus]. Pradžioje taip nebuvo [galime pridėti ką tik norime]: tai, kas mus atkakliai judino, buvo Kristaus faktas. Iš pradžių buvo kuriama, buvo stengiamasi sukurti kažką, kas vyko, kas mus užvaldė. Tai buvo tyra pozicija. Tačiau vėliau mes tai supainiojome su „kultūrine adaptacija“ arba entuziazmu dėl esaties“.

b) *Nuo įsitvirtinančios esaties iki organizacijos, kuria reikia sekti*

„Judėjimas atsirado iš esaties, kuri įsitvirtindavo ir įnešdavo į gyvenimą sektino pažado iššūkį. Tačiau vėliau šios pradžios tęstinumą patikėjome kalboms ir iniciatyvoms, susirinkimams ir tam, ką reikia padaryti“. Mes neneigiame Kristaus, tiesiog Kristus tapo „dvasiniu priminimu“, nes įsivyrauja kiti dalykai. „Daugeliui iš mūsų tai, kad išsigelbėjimas yra Jėzus Kristus ir kad žmogaus gyvenimo išlaisvinimas čia ir anapus yra nuolat susijęs su susitikimu su Juo, tapo tik „dvasiniu priminimu“. Konkretūs dalykai atrodo kiti“.

c) *Nuo žaizdos iki teisingos ir švarios kalbos*

Kai krikščionybė nebeįvyksta kaip įsitvirtinančios ir gyvenimą užverdančios esaties įvykis, tuomet imame kurti teorijas apie tai, kas įvyko. Kristus nėra, negali būti kažkas, ką mes perskaitėme ir mokame gerai pakartoti. Ir galiausiai:

d) *Įvykis tampa praeities fenomenu, jei neįvyksta dabar.*

Krikščionybė yra toks įvykis, kad kai jis tampa praeities fenomenu, nebeįmanoma padaryti taip, kad jis įvyktų iš naujo naudojant kitokius metodus nei paties įvykio metodą. Krikščionybė yra toks įvykis, kad turi įvykti iš naujo. Jei nuo jo atitrūkstame, atsiranda vientisumo stoka (tuomet mes tik pamaldžiai atsimename tai, kas įvyko praeityje), ir nepajėgiame padaryti taip, kad tai įvyktų iš naujo mūsų iniciatyvos dėka. Todėl jokios pastangos negali užpildyti tos vientisumo stokos, nepajėgia padaryti taip, kad pamaldus prisiminimas taptų dabarties įvykiu.

Pamatėme, kaip pradėję nuo Esaties, kuri užvaldydavo kiekvieną gestą, dėl kurios kiekvienas veiksmas buvo tos Esaties įsitvirtinimo išraiška, priėjome prie to, kad kažkur ją pamatėme. Nes dažnai „mūsų įsitraukimas į gyvenimą socialinių, kultūrinių ir politinių problemų atžvilgiu būna atsietas nuo gyvos, autentiškos krikščioniškos patirties. Tuo tarpu toks įsitraukimas į socialines, kultūrinės ir politines problemas turėtų būti tokios aistringos gyvenimo patirties išraiška. Toks įsitraukimas labai nesunkiai sukuria tokią atmosferą, kuri išsekina dėmesį tai patirčiai, ir ima save tvirtinti kaip atsvarą, ją beveik išstumdamas ir uždusindamas. Arba tie, kurie manosi išgyvenantys tą autentiško krikščioniško gyvenimo patirtį, pritaria tokiam ketinimui, prieštaraudami įsitraukimui į tas problemas“. Tai – abi tos pačios klaidos pusės: aktyvizmas arba intymumas.

Giussani nepailsdamas atskleidžia tą pagundą susiaurinti krikščionybės prigimtį. Tačiau kai tą daro, jis nesiekia mūsų apkaltinti [su pagarba mums], bet pateikia vertinimą, kad galėtume pradėti iš naujo.

Tačiau visa tai, ką čia aptarėme, mums leidžia suprasti, koks didelis yra mūsų poreikis. O mes tikrai jį turime! Kaip išlaisvina, kai tai pripažįstame ir galime kartu į tai pažvelgti! Todėl iš tokio pripažinimo negali nekilti klausimas, kuris gimsta Bažnyčios lūpose: Visagali Dieve, pažvelk į žmoniją, žūstančią savo mirtingame silpnume, ir padaryk, kad atgautų gyvenimą dėl Tavo vienatinio Sūnaus kančios“.

Kaip Kristus atsakė į apaštalų silpnumą, į tą jų žūstantį žmogiškumą, kuris juos veda ieškoti atramos pakaitalų? Kaip Jėzus atsakė? Jis nenaudojo strategijos ar moralistinių užuominų. Jiems to nebūtų užtekę, neužtektų ir mums. Poreikio reikšmė yra tokia svarbi, kad tik Jo mirtis ir Prisikėlimas pajėgė išgydyti mūsų blogio šaknį. Galime atgauti gyvenimą tik dėl Jo Sūnaus kančios, kaip sako liturgija. Tačiau dažnai, nebūdami sąmoningi dėl savo dramos, tą sakome vien dėl „maldingumo“. Iš ko tai matosi? Iš to, kaip žiūrime į savo poreikį, manydami, kad galime viską išspręsti pasinaudoję savo strategijomis. Iš tiesų tai, ko mums reikia, pasak šv. Bernardo, tai „kad grįžtum ir man gražintum džiaugsmą, kurį tik Jo atpirkimas gali atnešti, kad man gražintum mane patį“.

Paskutinis punktas.

3. Krikščionybės kaip dabarties įvykio išlikimas

Jėzus grįžo, gyvas. Kaip girdėjome per liudijimą vakar, yra akimirka, kai iš naujo užvaldo Jo gyva esatis, tai – Prisikėlimas. Kaip įspūdinga matyti nustebusius mokinius priešais įsitvirtinančią gyvą, nenumaldomą Esatį. Matome ir Jėzų, kovojantį su jų nesugebėjimu matyti, bandantį parodyti visus ženklus, kad jiems išsprūstų: „Juk tai - Viešpats!“ . Nuo to visuomet bus galima pradėti. Tik Jo iniciatyva gali leisti mums pradėti iš naujo. Mums apie tai priminė Beneiktas XVI, pradėdamas Sinodą: „Mes negalime sukurti Bažnyčios. Bažnyčia neprasideda nuo mūsų veikimo, tačiau nuo Dievo „veikimo“ ir „kalbėjimo“. Mūsų dalykų nepakanka, tik Dievo veikimas mūsų kelią padaro įmanomą“. Todėl kas sutinka ištraukti į šią nuolatinę pradžią, pamatys, kaip atgimsta gyvenimas, kaip mūsų gyvenimas atgauna gyvybę.

O Kristus taps esančiu istorijoje dabar per tuos, kurie Jo bus patraukti, per tuos, kuriuose įsivyras sąmoningumas dėl Jo esaties.

Tačiau būkime atidūs ir nesusiaurinkime tikinčiųjų bendruomenės intensyvumo ir turtingumo iki savo pastangų, nes to iškart nebepakaktų, kad atsakytume mūsų milžiniškam poreikiui. Jei tam, kad atsakytų mūsų žūstančiam žmogiškumui, Jis turėjo numirti ir prisikelti, šiandien kyla klausimas, kaip mes galime dalyvauti Jo pergalėje.

O kokios iniciatyvos šiandien imasi Kristus, kad mums leistų dalyvauti Jo pergalėje? „Kristus leidžiasi pažįstamas, tampa prieinamas ir suteikia Savo Dvasią Bažnyčioje per Šventąjį Raštą, Sakramentus, per apaštalinius įpėdinius, o ypač per Savo Dvasią, kuri mus supurto ir užvaldo per visą Bažnyčios gyvenimą“, jei sutinkame eiti kaip elgetos, kad per Sakramentus gautume kvietimą dalyvauti Jo pergalėje. Nes tik jei mes sutinkame dalyvauti, priimti tokius Kristaus gestus, per kuriuos Jis mus patraukia prie savęs, Jis mus padaro vienu kūnu, atnaujina per atgailos sakramentą, maitina Savo Kūnu ir Savo Krauju, ir galime pradėti iš naujo. Kaip pasakė Popiežius Pranciškus per Velykas: „Kristus nugalėjo blogį visiškai ir užtikrintai, dabar mes, žmonės, turime priimti šią pergalę į savo gyvenimą ir į konkrečią istorijos ir visuomenės tikrovę. Malonė, glūdinti velykiniuose Sakramentuose yra milžiniškas atsinaujinimo potencialas“.

Galime ateiti čia kaip elgetos, kad išvystume Jo malonės galybę, Jo sugebėjimą perkeisti gyvenimą ir kad galėtume dalyvauti šioje malonėje, kuri kartu su Sakramentais yra ir charizma. Nes „Šventoji Dvasia neapsiriboja pašvęsti ir vesti Dievo tautą per Sakramentus ir kunigystę“, bet ir per charizmas. „Bažnyčios kūno kaip institucijos gimimas ir jos išliekanti jėga, jos jungianti energija kyla iš sakramentinės Malonės dinamikos“. Mums taip pasakė Jonas Paulius II.

Tik jei leidžiamės pasiekiami prisikėlusio Kristaus jėgos, su kuria nuolat susitinkame per charizmą, pamatysime, kaip kasdienybėje, nuo kurios nusvyra rankos, tampa įmanoma gyventi. Tik tikrindami kasdienybėje pergalingą Kristaus esatį, galėsime vis labiau prie Jo prisišlieti, ir su Ada Negri sakyti: „Tu man viskas buvai ir esi“. Apie daugelį žmonių būtų galima pasakyti: „Tu man viskas buvai“; tačiau pasakyti kažkam ne tik „buvai“ praeityje, pradiniame susitikime, bet „esi“ dabar, dabartyje, tai visai kas kita. Tik įsitraukdami į Jo pergalę galėsime iš tiesų pasakyti: „Kristau, Tu man viskas buvai ir esi“.

ŠEŠTADIENIO POPIETĖ ANTROJI PASKAITA

Benediktas XVI pasakė: „Visas krikščioniškas gyvenimas yra atsakymas į Dievo meilę. Pirmasis atsakymas yra būtent tikėjimas, kaip nerėgėtos dieviškos iniciatyvos, kuri ateina pirmiau už mus ir mus išjudina, priėmimas, kupinas nuostabos ir dėkingumo. Tikėjimo „taip“ pažymi šviesios draugystės su Viešpačiu istorijos pradžią, kuri pripildo ir suteikia prasmę visai mūsų egzistencijai“.

Apie tokį tikėjimą dabar ir kalbėsime.

1. Tikėjimas yra Esaties atpažinimas

„Mūsų pozicija priešais Kristaus įvykį yra lygiai tokia pati kaip Zachiejaus priešais tą Žmogų, sustojusį po medžiu, į kurį jis buvo įsilipęs, ir pasakiusį: „Greit lipk žemyn! Man reikia šiandien apsilankyti tavo namuose“. Tai ta pati pozicija kaip našlės, kurios vienturtis sūnus mirė ir kuri iš Jėzaus išgirdo tai, kas mums atrodytų visiškai neprotinga: „Moterie, neverk!“. Tikrai absurdiška sakyti moteriai, netekusiai vienintelio sūnaus: „Moterie, neverk!“. Jiems, kaip ir mums, tai – patyrimas tokios esaties, kuri yra visiškai kitokia, nei mes įsivaizduojame, ir tuo pat metu visiškai ir išskirtinai atitinkanti gilius mūsų asmens lūkesčius. Patirti tikrą atitikimą, kaip sakėme šį rytą, mūsų širdžiai yra absoliučiai išskirtinis dalykas. O kadangi mūsų širdis yra sukurta tokiam atitikimui, gyvenime jis turėtų atrodyti normalus. Ir vis dėlto, kai tai įvyksta, tokia patirtis yra išskirtinė. Tikėjimas yra nuoširdumas tai atpažinti, paprastumas priimti ir meilė prisirišti“.

Tuomet kad žmogus ir pasaulis imtų tikėti, turi įvykti kažkas prieš tai, o tai yra malonė, gryna malonė: Kristaus įvykis, susitikimo su Kristumi įvykis, per kurį patiriamas tas išskirtinumas, kuris pats savaime neįvyksta. Kažin kiek kartų Samarietė, pati to nesuvokdama, troško tokio elgesio, kokį jai parodė Kristus tą akimirką; o kai tai įvyko, ji iškart atpažino. Taigi tikėjimas, pasak kun. Giussani, yra iš esmės Esaties kitoniškumo atpažinimas, išskirtinės, dieviškos Esaties atpažinimas. Todėl būtina pastebėti, kad krikščioniško tikėjimo šaltinis nėra mumyse. Tai nėra kažkas, ką galime sukurti patys. Kaip dažnai norėtume patys susikurti tokį atitikimą, kurio trokštame. Jei tai – kažkas, kas nėra mumyse, tuomet tai nėra susiję su savistaba, kažkuo, ką atrasime, jei giliai savyje pasikapstysime. Taigi tai nėra jausmas ar etika, nes mums tai nepriklauso, mes nepajėgiame sukurti Esaties, kuri mus taip atitiktų. Krikščioniškas tikėjimas yra taip apibrėžiamas objekto, kad be tos esaties jo tiesiog nebūtų; kaip įsimylėjimas: be mylimos esaties jo tiesiog nebūtų. Veltui galvojame, kad jį susikuriame patys, pasinaudoję kažkokia strategija, savo pastangomis, savo jėgomis, savo jausmais, savo nuomonėmis ar kuo tik norite, visa tai yra niekai, siekiant sukurti bent akimirką įsimylėjimo patirties. Vadinasi, įsimylėjimo dalis yra esatis, kuri tam leidžia prasidėti, gimti, kuri tai palaiko.

Todėl „krikščioniškas tikėjimas yra dalis krikščioniško įvykio, dalis malonės, kurią tas įvykis atneša. Tikėjimas priklauso įvykiui, nes tikėjimas – tai mylintis išskirtinės esaties pripažinimas, tai – dovana, malonė. Kaip Kristus save dovanoja man per dabarties įvykį, taip manyje Jis atgaivina gebėjimą Jį pastebėti ir atpažinti Jo išskirtinumą“.

O kokiū būdu išskirtinė esatis atgaivina gebėjimą pastebėti išskirtinę esatį? Kaip kalbėjome šį rytą: nes jei iki čia neateiname, jei išskirtinė esatis nepadedą iki čia ateiti, jei nesekame tuo troškimu, kurį pažadina ta Esatis, tuo siaubingu troškimu šauktis Jo vardo, mes to nepasiekiamo,

todėl ir mūsų širdis neatranda tos laimės, kuriai yra sukurta. „Dievo gestas, kuriuo Jis pasirodo žmogui per krikščionišką įvykį, sustiprina sąmonės gebėjimą pažinti, suteikia išvalgumo jį provokuojančios išskirtinės esaties atžvilgiu. Tai vadinama tikėjimo malone“. Analogiškai, mylimo žmogaus esatis sustiprina mano gebėjimą ją pažinti, kad galėčiau pastebėti tikrąją, giliają jos tiesą.

Kaip sustiprinamas sugebėjimas pažinti, kad suvoktume tikrąją to svarbą? „Kad galėtume pažinti, reikia būti atviriems, t.y. mylėti, nes be meilės negali pažinti. Galiausiai, meilė yra įgimto instinkto nuoroda, per kurią gamta, t.y. Dievas, kuris mus kuria, mus kviečia į viską pažvelgti su smalsumu. Juk tik toks gyvas atvirumas objekto atžvilgiu, tapdamas prisirišimu, leidžia kad objektas mus paliestų toks, koks yra. Kaip žmogus eina visu savimi, taip ir mato visu savimi“. Neįmanoma atsiplėšti nuo „aš“ vienovės, kaip mus moko kun. Giussani. „Jis mato proto akimis, jei širdis yra atvira, t.y. jei meilė palaiko atmerktas akis, kitaip priešais objektą akys užsimerkia, „užmiega“ ir išsiblaško. Proto akys mato, jei yra palaikomos meilės, o tai jau priklauso nuo laisvės“.

Reikia gerai pažvelgti į šį apibūdinimą, kurį mums pateikia kun. Giussani, kad galėtume jį suprasti iki galo. Kodėl reikalinga išskirtinė esatis? Kuo ji susijusi su atmerktomis akimis ir atviru protu? Išskirtinė esatis patraukia žmogaus smalsumą ir meilę (tai matome žiūrėdami į smalsius vaikus) taip, kad palaiko atmerktas proto akis, kad jos galėtų pažinti objektą jo nesusiaurindamos. Be tos esaties „akys užsimerkia, užmiega“, sako kun. Giussani. Išskirtinė Kristaus esatis atveria žvilgsnį ir sustiprina žmogaus gebėjimą pažinti, kad jis galėtų „pastebėti ir atpažinti Jo išskirtinumą“. Tai prisiminėme kartodami šv. Augustino frazę apie Zachiejų: „I jį buvo pažiūrėta ir jis pats pamatė“. Tik palaikomas meilės protas gali pastebėti visus išskirtinės esaties faktorius. Todėl „tikėjimas yra žmogaus proto išpildymas. Tai yra protingumas tikrovės, jos tikrojo horizonto, atžvilgiu, pripažinimas to, iš ko viskas yra sudaryta. Natūralus protingumas (dėmesio!) nesugeba išvelgti to tikrojo horizonto. Tik dėl to, kas įvyko, dėl Dievo, tapusio žmogumi, įvykio, dėl Jo dovanos, dėl tos Esaties, esančios priešais mus, išskirtinumo mūsų atnaujintas protas tai gali atpažinti ir prie to prisiliesti. Tikėjimas pasiekia viršūnę už proto ribų, be jo protas nepasiekia išpildymo, o su juo protas tampa vilties lygmeniu“.

Kodėl tikėjimas yra už proto matmens? „Nes suvokia tai, ko protas negali suvokti. Jėzaus esatį tarp mūsų, „Kristus dabar yra čia“, protas negali to suvokti taip, kaip suvokia, kad tu esi čia. Tačiau negaliu nepripažinti, kad yra. Kodėl? Nes yra faktorius, kuris nulemia šią draugiją, tam tikrus šios draugijos rezultatus, tam tikrus jos atgarsius, kurie yra tokie stulbinantys, kad jei nepripažįstu kažko kito, mano patirtis lieka nepagrįsta, nes pagrįstumas yra apčiuopiamos tikrovės pripažinimas, pagal visus ją sudarančius faktorius, visus faktorius. Vieno iš faktorių gali girdėtis tik aidas, gali matytis vaisiai [kaip kalbėjome šį rytą], kitokio žmogiškumo vaisiai, gali matytis pasekmės, tačiau jo paties tiesiogiai nesimato. Jei sakau: „Tada jo nėra“, klystu, nes panaikinu dalį savo patirties, o tai nebėra pagrįsta“. Tačiau kadangi tai nėra lengva, kadangi tai reiškia tą siaubingą troškimą [juk daugelis tai pajutote vien klausydami, įsivaizduokite, jei taip ir darytumėte!], pasiliegame prie regimybės, sustojame prie paviršiaus to, kas turėtų būti tik ženklas, tokiu būdu arba neigdami, panaikindami tą faktorių, kurio aidą girdime, arba pasitenkindami tais teigiamais atgarsiais, kol mums nusibosta, kol suvokiame, kad mums to neužtenka, kad gyventume, kad mūsų tai neužpildo, kad tai gyvenimo nepadaro laimingesnio. Tuomet tikėjimas atsiduria krizėje. Todėl liekame nustebinti nuolatinio liudijimo, kurį mums siūlo kun. Giussani, atskleisdamas tą siaubingą troškimą suprasti visus faktorius, kurie leistų pasiekti „Tu“. Ar Giussani užsiimdavo šitais dalykais vien tam, kad mums komplikuočių gyvenimą? Ar tam, kad neprarastų tos Esaties, kurios atgarsius girdėjo, tačiau tie atgarsiai nebuvo ta Esatis, kurią jis taip norėjo pasiekti?

„Tikėjimas yra racionalus, nes pražysta proto dinamikos viršūnėje kaip malonės gėlė, kuriai žmogus paklūsta savo laisve“ [dar vienas faktorius]. Šalia proto, kitas esminis žmogiškumo faktorius yra laisvė. „Kaip gali žmogus savo laisve paklusti tai gėlei, kurios nesuvokia nei ištakų, nei pobūdžio? Paklusti savo laisve reiškia, kad žmogus su paprastumu pripažįsta tai, ką jo protas suvokia esant išskirtinį, su užtikintu betarpiškumu, kaip būna susidūrus su nenuginčijamu ir

nesugriaunamu tikrovės faktorių ar akimirkų akivaizdumu, kai jie įeina į mūsų asmens horizontą“. Tokiu būdu mano laisvė priima tą įvykį ir sutinka jį pripažinti.

Lewis rašo: „Būdamas savimi, jei nusprendžiu gyventi Dievui, o ne sau pačiam, turiu atlikti pasidavimo veiksmą, koks jis bebūtų nereikšmingas ar paprastas. Čia yra, tarkim, kūrinijos ‚silpnoji vieta‘, kai Dievas nusprendė, kad verta surizikuoti“ dėl mūsų.

Todėl mums tikėjimas yra ir išskirtinės esaties pripažinimas, išpildantis protą, ir paprastas bei nuoširdus paklusimas (kai sakome „taip“ ir neprieštaraujame), išpildantis laisvę. Pripažinimas ir paklusimas yra dalis tos akimirkos, per kurią Viešpats Savo Dvasios galia mums pasirodo, per kurią Kristaus įvykis įeina į mūsų gyvenimą. Todėl šv. Paulius sako „Niekas negali išstarti „Jėzus yra Viešpats“ [atlikti tikro tikėjimo veiksmo], jei Šventoji Dvasia nepaskatina“, Ji vienintelė atveda protą ir laisvę į viršūnę, nes krikščioniškas tikėjimas yra toks žmogiškas, kad pakelia visą žmogiškumą, protą ir laisvę, iki aukščiausio taško. Be tokio iškėlimo ir be mūsų noro prisidėti prie jo tikėjimas neegzistuoja. Giussani tikrai neatliko šito didžiulio darbo, neaiškino mums apie visus tikėjimo faktorius veltui. Tiesiog be šito šiandien mūsų pasaulyje, mūsų kultūroje, jei protas ir laisvė nedalyvaus tikėjime, tikėjimo apskritai nebus. Dabar nebegalime tikėti vien iš įpročio pasaulyje, kuriame viskas kalba priešingai. Todėl sekti kun. Giussani yra vienintelė galimybė išlaikyti tikėjimą. Ne veltui Popiežius Benediktas XVI taip aršiai kovojo už „proto atsivėrimą“, kad mums padėtų suprasti, kad tikėjimas yra proto atvėrimo dalis, kad Kristaus tvirtinimas neliktų kažkas papildomo ir galiausiai nepagrįsto gyvenime. Kiekvienas turime nuspręsti, ar esame pasirengę sekti Giussani šiame kelyje, kad išgyventume tikėjimą kaip tikri žmonės, kaip suaugę žmonės tokiam pasaulyje. Tikėjimas niekada nebus pasirenkamas priedas prie įvykio. Neatpažįstant tikėjimo, jis yra nereikalingas gyvenimui. Baimė, vienatvė, nepasinekinimas nugalės. Todėl šv. Augustinas sako: „Prie Kristaus patraukiamas tas žmogus, kuris džiaugsmą atranda tiesoje, palaiminime, teisingume, amžinajame gyvenime, žodžiu, visame tame, kas yra Kristus“.

O kaip tikėjimas gali tapti vis labiau mano?

2. Tikėjimo suasmeninimas

Kun. Giussani mums daug kartų yra priminęs, kad charizma yra Šventosios Dvasios dovana, kad padėtų suasmeninti tikėjimą ir padaryti jį įtikinamesnį kiekvieno žmogaus gyvenime. Laiške kun. Giussani, Jonas Paulius II rašė: „Judėjimo charizmos originalumas nesiekia (o ir negalėtų) kažką pridėti prie tikėjimo turto, saugomo Bažnyčios su aistringa ištikimybe“. Vis dėlto, toks originalumas, charizmos originalumas „yra galinga pagalba, paskatinantis ir įtikinamas priminimas protingai ir kūrybingai išgyventi krikščionišką patirtį iki galo. Tai sudaro prielaidą atrasti atsakimus, adekvačius šių laikų ir šių istorinių, nuolat kintančių aplinkybių iššūkiams bei poreikiams“. Todėl Giussani visuomet rūpinosi, kad Judėjimas pajęgtų sukurti suaugusias asmenybes. Kodėl Giussani dėl šito rūpinasi ir visada apie tai kalba? Nes mato, kad sunku išugdyti žmogų, suaugusį tikėjime. Nes nėra taip, kad ši tikėjimo problema būtų aktuali tik kitiems, nes mes jau ją išsprendėme. Ne, tai vienintelis kun. Giussani rūpestis. Jis rašė: „Sunkumas išauginti suaugusį žmogų yra didelė problema. Apskritai labai trūksta asmenybių tikėjime. Yra daug asmenybių iš kultūrinės, profesinės, temperamento pusės, bet ne iš bažnytinio tikėjimo (ne intymaus) pusės, todėl trūksta kūrybiškumo, nes jei trūksta žmogiško subjekto, trūksta ir veikimo“. Tai gi jis susirūpinęs dėl sudėtingumo išugdyti suaugusius žmones tikėjime.

Tačiau kun. Giussani nepasitenkina vien šituo. Jis aiškiai įvardina, kas sąlygoja tokį trūkumą: „Tokios situacijos priežastis yra tai, kad labai trūksta metodo. Iš Judėjimo ugdomojo metodo lieka tik žodžių ir formuluočių narvas, trūksta genialumo. Metodo genialumas yra tarsi išdžiūvęs“.

Iš ko susideda tas metodo trūkumas? Kaip jis tai paaiškina? „Metodo trūkumą galima būtų suformuluoti šitaip: mes įėjome į bažnytinį ir visuomeninį kovos lauką būdami krikščionybės kaip patirties tvirtintojai, o dabar [jis tai sakė aštuntajame dešimtmetyje, bet puikiai tinka ir dabar] teikiame pirmenybę intelektualizmui, ne patirčiai, ir su intelektualizmu ateina beviltiškas aktyvizmas. Tai yra labai blogai. Kiekvienas iš mūsų galėtų pasakyti: „Judėjimas nėra mano

gyvenimas, tiksliau, mano gyvenimas nėra judėjimas, judėjimas yra tik sąlygų mano gyvenimui seka, todėl jo nepažadina“. Tai greičiau ideologinis susitarimas, o ne gyvenimo patirtis. Daug veikiama, imamasi daug iniciatyvų, tačiau neieškoma atitikimo kasdieniniame gyvenime, tuo tarpu kasdieninis gyvenimas, kuris verčia būti nuolankiais, kuriame kančia yra neišvengiama, kuriame konkrečiai ir neatšaukiamai esame atsakingi, mums galėtų gražinti pusiausvyrą, mus galėtų padaryti konkretesnius ir ne taip greitai pamirštamus, iš tikrųjų ištikimus“. Tai reiškia, kad jam svarbu, kad tikėjimas galėtų taip stipriai paveikti kasdienybę, kad galėtų atsakyti tam griežtam Pavese prieštaravimui, kad kasdienybėje nusvyra rankos; be viso šito tikėjimas nedomina mūsų, tuo labiau nedomina kitų!

O kokios to pasekmės? Kad asmens protą pakeičia masinis intelektualizmas, nes protas, pasak šv. Tomo Akviniečio, veikia atsispirdamas nuo patirties. Tai yra labai svarbu. Protas atsispiria nuo gyvenimo patirties: jei jos trūksta, žmogus negali būti protingas; tuomet jo pritarimas iniciatyvoms ir jo elgesys susidūrus su problemomis, kankinančiomis visuomenę, yra neprotingas dalyvavimas.

Iš to ateina dvi pasekmės: viena yra konformizmas („prisitaikymas“). Mes veikiame prisitaikydami, t.y. veikiame be gebėjimo pažvelgti kritiškai. Tai gimsta iš vertinimo, kuris neturėdamas kaip atspirties taško gyvenimo su Dievu patirties, yra paviršutiniškas, nepastovus. Todėl pasitenkinama mechanišku kartojimu ar sekimu, toks žmogus yra kurčias arba kritikuoja spontaniškai, laikydamasis vien savo nuomonės, užsiblokuoja, skundžiasi, atsitraukia ir nedalyvauja. Toks vertinimas yra nepajėgus prasiskverbti pro savo jausmų subjektyvumą, kad bendradarbiautų ir kurtų vienybėje.

Antra tokio patirties trūkumo pasekmė yra kūrybiškumo nebuvimas. Pasiduodame įpročiams, nes kūrybiškumas priklauso nuo naujo, kitokio gyvenimo pajautimo. Tai nereiškia lankyti paskaitas Harvarde. Gyvenimas įkvėpia kitokiam kūrybiškumui. Jei judėjimas netampa kiekvieno iš mūsų gyvenimu, tuomet bendravimas įgauna „nepakenčiamo pasaulio banalumo“ toną (tai apibūdina kai kuriuos mūsų pokalbius).

Tačiau tai negąsdina. Kodėl? Kodėl Viešpats leidžia taip nusiristi? „Viešpats mums leido nupulti, kad atsistotume tikresni, sąmoningesni dėl fakto, kad Jis vienas gali vesti mūsų gyvenimą į priekį teisingu keliu, tik Jis gali išplėsti savo karalystės atėjimą. Todėl Viešpats leidžia klysti ir nusidėti, nors tai ir keistas būdas, bet dramatiškai pats veiksmingiausias, pedagogiškai pats efektyviausias, kad sustiprintų mūsų santykio su Juo suvokimą. Mes taip laikomės įsikabinę savimeilės, kad nepatyrę savo ribotumo, negalėtume iš tiesų pasakyti: „Dieve, Tu esi viskas“, o „aš esu niekas“.

Tuomet galime apibendrinti tą sunkų metodo trūkumą šiais kun. Giussani žodžiais: „Intelektualizmas visiškai užgožia patirtį, gyvenimo įvyki“. Tokia klaida atneša betarpišką rezultatą: „Iš intelektualinės pozicijos niekada negims gyvenimas. Tai yra Judėjimo esmė: suaugęs žmogus neužauga, nes susilpnėjo mūsų metodas, t.y. patirties, dalyvavimo įvykyje metodas, ne pritarimas prakalbai“.

Priėjus šį tašką, labai lengva nuklysti į kaltų dėl tokios situacijos ieškojimą (atpažįstame save, ar ne?), stengiantis kažkam ar Judėjimo organizacijai suversti kaltę dėl tokios dalykų padėties. Tačiau kun. Giussani niekada nenuvilia ir tiesiai šviesiai nurodo, kas yra už tai atsakingas: problema esi tu, aš, kiekvienas iš mūsų. Paklauskite, ką jis sako: „Būti iš Judėjimo reiškia dalyvauti savęs suvokimo ir savo santykio su kitais pasikeitime: tai yra Judėjimas, tai ne vien ginklas kitiems teisti, bet reikalauja atsakyti visokių alibi, burbėjimo, nes problema esi tu ir viskas“.

„Judėjimui reikia, kad žmonės suaugtų, nepaprastai reikia, kad žmonės suaugtų. O kas yra suaugęs žmogus? Suaugęs žmogus yra apibrėžiamas pagal tai, kaip jis išgyvena santykį“. Ką tai reiškia? Ką reiškia išgyventi santykį iš tikėjimo perspektyvos? Tai reiškia, kad suaugęs žmogus siekia išgyventi santykius iš tos Esaties, kuri jį užvaldė, perspektyvos, nes tai ir yra tikėjimas. Nebūtinai suaugęs žmogus yra tas, kuris daug kalba, skelbia metodą, netgi ne tas, kas yra

atsakingas už iniciatyvas ar kas paskiria veiklą, nes ne šie dalykai jį apibrėžia. Suaugęs yra tas, kas siekia išgyventi santykį su kitais žmonėmis Kristuje, t.y. užvaldytas tos Esaties, apie kurią kalbėjome šį rytą. Todėl jei ta Esatis nevyraus akyse ir gyvenime kaip kažkas tikro ir esančio, mes išgyvensime santykį su viskuo, tačiau ta Esatis neturės jokios įtakos tam, kaip mes elgiamės su tikrove. Tik tas, kas stengiasi išgyventi bet kokią santykį, pradedant nuo santykio su savimi, su žmonėmis namuose, darbe, su draugais, su aplinkybėmis (kaip kalbėjome vakar vakare) Kristuje, t.y. su Kristaus esatimi akyse, širdyje, galės įsitikinti prisikėlusio Kristaus pergale. Todėl tai yra patirtis, kurią kiekvienas privalo išgyventi, nes jos nepakeisime komentarais ar savo nuomonėmis.

„Toks krikščioniško gyvenimo veidas yra tikra pergalė, nes Kristus nugalėjo. Kristus prisikėlė čia, manyje, darbo aplinkoje, kur tik buvau, mano namuose: Jis prisikėlė! Aš nugalėjau, nes prisikėlė tas, kuriam priklausau. Tokia pergalė laimi prieš pasaulį, t.y. mūsų kūniškumą, mūsų nereikšmingumą“, kai jį užvaldo gyva, reali Jo esatis.

Koks yra tikėjimo kaip patirties ženklas? Džiaugsmas. Jei ši pergalė nėra išgyvenama patirtis, nejaučiame džiaugsmo. Neverta slėptis už apeigų. Galime kalbėti, apipilti kiekvieną susitikimą žodžiais, tačiau jei nejaučiame džiaugsmo, tai dėl to, kad mums trūksta Kristaus pergalės patirties, ir „aplink save nieko nepakeičiame“.

Kadangi buvo tam tikrų nesusipratimų, susijusių su tikėjimo suasmeninimo prasme, Giussani buvo priverstas patikslinti dviem aspektais:

1. Pirmiausia jis sako, kad tikėjimo suasmeninimas nereiškia, kad turime grįžti prie savo asmeninių problemų ar užgniaužti įkvėpimą misijai, nes nerasiu sprendimo savo problemoms, neišspręsiu savo problemų, sustabdydamas savo misiją. Priešingai, tikėjimo suasmeninimas siekia išgyventi visus santykius, aplinkybes, iššūkius, net asmenines problemas atsižvelgiant į Kristaus esatį, leidžiantis užvaldomiems Kristaus esaties. Taip pat, o gal pirmiausia, asmeninės problemos turi būti sprendžiamos atsižvelgiant į tą Esatį, kuri mus pasiekė.

2. Antra: jei tikėjimas neparodys savo reikalingumo sprendžiant asmenines problemas, mūsų misija yra grynas pasipūtimas. Nes kai kas sako: „ne, kai kalbame apie tikėjimo suasmeninimą, mes paprasčiausiai žiūrime tik į save“. Giussani sako, kad tai – klaida, tačiau taip pat klaidinga manyti, kad galime išgyventi tą suasmeninimą taip, kad tai nebūtų susiję su mūsų problemomis. „Per praėjusius metus mes tikrai buvome įsitikinimo, kad Judėjimas yra vaistas nuo visų Bažnyčios ir visuomenės ligų, aukos, tačiau man tai leidžia pažvelgti atidžiau: jei Judėjimas nėra tikėjimo patirtis, kuri išsprendžia, nušviečia mano problemas, tuomet jis negali būti siūlomas kitiems“. Mes neturime formulės visiems, mums ir nereikia tapti visų teisėjais. „Tas pasiūlymas ateina per mano žmogiškumą, todėl per mano žmogiškumą gali tapti atsakymu kitiems, gali tapti pasiūlymu kitiems. Taip, mes turime misionierišką užduotį Bažnyčiai ir šių dienų visuomenei, tačiau tik perėjusi per asmenines problemas, misija tikrai tampa įgyvendinamu pasiūlymu. Nes misijos variklis yra dėkingumas, kitaip tai yra pasipūtimas“.

Taigi, ką reiškia tikėjimo suasmeninimas? Reiškia, kad tai, kas mums pasakoma ar duodama, atsakymas, kuris mums pateikiamas, turi sietis su gyvenimu: gyvenimu, nuo kurio daužosi širdis, nuo kurio skauda galvą, kuris leidžia pažvelgti į viską, kuris mus daro smalsius, kuris mums leidžia susitikti, kuris verčia juoktis ar verksti, kuris mus padaro tuščius ar pilnus. Su gyvenimu!. Koks neįtikėtinas apibūdinimas, kad pabrėžtų, jog jei tikėjimas nėra susijęs su gyvenimo poreikiais, tai mūsų jis nedomina, bus niekam nereikalingas. „Tokioje visuomenėje kaip ši neįmanoma nieko pakeisti, neįmanoma kažko naujo sukurti kitaip, kaip tik gyvenimu. Neatlaikys jokia struktūra, jokia organizacija, jokia iniciatyvų lavina: tik kitoks, naujas gyvenimas gali pakeisti struktūras, iniciatyvas, santykius, viską. O gyvenimas yra mano gyvenimas, neabejotinai mano, ir tavo, nesusiaurinamai tavo, tai tu!“.

Kaip gali įvykti toks suasmeninimas? Reikia, kad Kristus prie visko priartėtų. „Kad geriant ir valgant, būnant su draugais, einant į darbą, einant mokytis, meilės ryšyje su tavo moterim ar vyru, su tavo vaikais, su kitais, viešajame gyvenime ir kelyje, Kristus niekada nebūtų pamirštas, kad priartėtų prie mūsų širdies, kad užpildytų laimės troškimą ir tartų: aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas.

Tai ir yra judėjimas. Judėjimo gyvenimas tarsi turi tapti didžiausios priežasties gyventi patyrimu, priešingai [pasitaiso], vienintelės adekvačios, visapimančios priežasties gyventi patyrimu. Judėjimas yra tai, kas tam padeda, ir viskas. Padeda būti savimi pačiu“.

Kokį kelią reikia nueiti, kad tikėjimas taptų asmeniškąs?

3. Tikėjimo suasmeninimo metodas yra sekimas

Sekimas. „Gyventi išmokstama sekant tuo, kas gyvena. Ne dėl to, kad jis geresnis už tave! Gali būti ir milijardą kartų blogesnis! Tačiau tampa metodo, laikysenos gyvenime, elgesio pavyzdžiu. Sekama pavyzdžiu, ne prakalba, nes kalba priklauso nuo savų interpretacijų, o sekimas pavyzdžiu meta iššūkį tam, kaip mes elgiamės“. Todėl kun. Giussani sekimą nuolat nurodė kaip metodą subręsti. „Yra vienintelis būdas, draugai, išsiugdyti šiai esaičiai, būti remiamiems tikėjime, kol tapsime liudytojais, ne skatintojais ar skatinamaisiais kaip kokioje asociacijoje: būdas, per kurį galime išmokti būti, yra sekimas“. „Sėti reiškia susitapatinti su tais žmonėmis, kurie brandžiau išgyvena tikėjimą, įsitraukti į gyvą patirtį, kuri mums perduoda (*tradiť*: tradicija) savo gyvybingumą ir skonį. Tas gyvybingumas ir skonis į mus nepatenka per pamąstymus ar kaip loginės sekos rezultatas, o tarsi osmoso būdu: atnaujinta širdis kalba mūsų širdžiai, kito širdis ima virpėti mūsų gyvenime“. Tai tikrai ne pamąstymai, komentarai ar pašmaikštavimai! Sekimas yra gyva patirtis.

Todėl, kaip rašėme laiške po Sinodo, „sekimas yra troškimas išgyventi patirtį to žmogaus, kuris tave provokavo ir provokuoja savo dalyvavimu bendruomenės gyvenime, tai noras tapti ne kaip tas konkretus žmogus, pilnas trūkumų, bet kaip tas žmogus dėl to, kam jis save atiduoda ir kas jam išsaugo vargdienio veidą; tai troškimas dalyvauti gyvenime to žmogaus, per kurį tau duotas kažkas Kitas, o būtent tam Kitam esi atsidavęs, Jo sieki, Jam nori paklusti šiame kelyje“.

Šis Giussani sakiny s mums visada bus kriterijus, pagal kurį galėsime patikrinti, ar sekame, ar ne, t.y. ar išgyvename tą patirtį, ar sekimas yra visai kas kita. Ir ačiū Dievui, jis mums nepaliko vien šito išsamaus sekimo paaiškinimo, bet taip pat pataisė tai, kaip mes dažnai suvokiame sekimą, nurodydamas trūkumus, kad padėtų mums tame, kam jis jautė aistrą, kad negaištume laiko.

Taigi, nesitikėdamas, kad tai bus visiškai išsamu, norėčiau peržvelgti, kaip kartais susiaurinamas sekimas.

a) „Pirmasis sekimo susiaurinimas yra jo sutapatinimas su kalbos klausymu ir išgirstų žodžių kartojimu, galvojant, kad esame dar tikresni dėl sekimo. Tačiau tai nėra sekimas. Kodėl? Nes galiu klausytis to, ką man sako kitas, ir tai pakartoti visiškai neišjudindamas savo „aš“ centro, todėl tai nepasiekia mano „aš“ centro gelmių. O kai koks pasiūlymas nepajėgia sujaudinti mano „aš“ širdies, tuomet nepajėgs ir manęs atnaujinti, sukurti kažko naujo. Jei paklaustume to, kuris stengiasi kartoti ar išmokti tų žodžių turinį, kaip jis apibūdintų tai, ką daro, jis labai nuoširdžiai atsakytų: „Seku, aš seku“. Ne, tai yra sekimo susiaurinimas, tai nėra sekti, kartoti kalbą nereiškia sekti. Danielou sakė: „Visas žmogaus mokslas gali praplėsti tą narvą, kuriame jis yra, bet neleis jam ir to narvo išeiti“. Tik patirtis.

b) Antras susiaurinimas yra sutapatinti sekimą su iniciatyvomis, susirinkimais ir veiklomis. „Judėjimas atsirado iš esaties, kuri įsitvirtindavo ir įnešdavo į gyvenimą sektino pažado iššūkį. Tačiau vėliau jo tęstinumą patikėjome kalboms, iniciatyvoms, susirinkimams ir veikloms“. Tačiau tai niekada nebus sekimas, nes sekimas yra gyvas dalykas. O gyvas sekimas, kai tampa paklusnumu organizacijai, nebėra sekimas, tuomet pradinis žavesys greit išgaruoja.

c) Trečias sekimo susiaurinimas yra personalizmas. Aš galvoju, kad seku, nes prisišlieju prie žmogaus, tačiau sekimas yra naudotis protu ir širdimi, kad susitapatintum su tokiu būdu gyventi, kuris sujungia tai, kuo gyveni, su likimu – Kristumi. Todėl „sekimas yra išgyventi tą būdą suvokti, atpažinti ir susitapatinti su pasiūlytomis vertybėmis, su pasiūlyta patirtimi, kuri gali būti gali būti perduodama tam tikro žmogaus, tačiau nesekama žmogumi, ne žmogumi reikia sekti. Sekama patirtimi, kurią tas žmogus išgyvena, todėl atsietą nuo žmogaus“. Aiškiausias to simptomas yra tai, kad nieko gyvenime neatsitinka, neatsiranda sekimas tarp žmonių, t.y. neatsiranda meilė, bendrystė tarp jų, netampa įvykiu. Štai, kaip tai pagrindžia Giussani: „Nes visi yra prisirišę prie

mano asmens. Šimtas gali būti itin prisirišęs, bet tarp jų nieko neatsitinka“. Galėtume paprieštarauti: „Ko daugiau norėtum, nei prisirišimo prie tavęs?“. Įspūdinga, kad kun. Giussani tai sako, kalbėdamas apie prisirišimą prie jo asmens. Ir jis tvirtina, kad tie, kurie sakėsi juo sekantys, iš tiesų juo nesekė, ir tą buvo galima suprasti iš fakto, kad nors jie buvo prisirišę prie jo, tačiau nieko tarp jų neįvykdavo. Kiekvienas priklauso nuo Giussani, prisirišęs prie jo, bet jokios meilės ir bendrystės. Kodėl? Giussani pateikia priežastį: „Nes suvienija tai, kad kiekvienas išmoktų“, t.y. kad kiekvienas išgyventų patirtį to, kuriuo seka. Tik taip gali atsirasti bendrystė, jei kiekvienas išmoksta pats išgyvendamas jo patirtį. Čia ne susitarimo reikalas.

Kun. Giussani paliko tikrą įrankių įvairovę tiems, kas iš tiesų nori sekti, kad mums padėtų įveikti sunkumus, su kuriais susiduriame savo kelyje. Jei perskaitytume dar kartą tą jo pateiktą sekimo apibrėžimą, suprastume, kad esminis dalykas, yra tai, kad visiems susiaurinimams trūksta ko? Išgyventi tą pačią kito patirtį, kuri mus taip sujaukino, Giussani patirtį. Jei nenueisime to paties kelio, kuris leistų pirmuoju asmeniu išgyventi lygiai tą pačią patirtį, kurią išgyvena tas, kas mus išprovokavo ir provokuoja savo buvimu, niekada netaps mūsų tai, kas mus sujaukino.

Tuomet iš ko matau, kad tikrai išgyvenu sekimo patirtį? Kad man nepakanka tik klausytis ar kartoti, kad nepakanka asmeniškai prisirišti prie kito, kad nepakanka organizacijos ir formalaus gestų kartojimo, bet dalyvauju gyvenime to žmogaus, kuris man atnešė kažką Kito. Nes jei gyvendamas tą pačią kito patirtį, aš neprieisiu prie to Kito, kurio mano širdis ir trokšta, kuriam paklūsta, kurio siekia, laikui bėgant man tas sekimas visiškai neberūpės, nes neišlaikys manęs ilgesniam laikui. Žmonės paliko judėjimą ne dėl to, kad jiems kilo problemų su Trejybe! O dėl to, kad neišgyvenant tokios patirties, tikėjimas staiga netenka savo pagrįstumo.

Apie tai kalba visa Evangelija, nes ir mokiniai norėjo prisirišti, asmeniškai prisiliesti prie Jo. „Kai namų šeimininkas atsikels ir užrakins duris, stovėdami lauke jūs pradėsite belsti į duris ir prašyti: 'Viešpatie, atidaryk mums!' O jis atsakys: 'Aš nežinau, iš kur jūs'. Tada imsite dėstyti: 'Mes valgėme ir gėrėme tavo akivaizdoje, tu mokei mūsų gatvėse...' O jis jums tars: 'Aš nežinau, iš kur jūs'“. Nes to neužtenka!

Arba kai paklausė Petro: „O kuo jūs mane laikote?“ Tada Simonas Petras atsakė: „Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus!“ Jėzus jam tarė: „Palaimintas tu, Simonai“ [...] Nuo to meto Jėzus pradėjo aiškinti savo mokiniams turįs eiti į Jeruzalę ir daug iškentėti nuo seniūnų, aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų, būti nužudytas ir trečią dieną prisikelti. Tada Petras, pasivadinęs jį į šalį, ėmė drausti: „Nieku gyvu, Viešpatie, tau neturi taip atsitikti!“ O jis atsisukęs subarė Petrą: „Eik šalin, šėtone!“. Jėzus nepriima tokio asmeniško ryšio, neužtenka, kad Petras paklūsta Jo asmeniui, nenorėdamas išgyventi tos pačios patirties, nes jei Petras neišgyvens Jėzaus patirties, negalės suprasti ir paklusti Dievo planui, kuris skirtas Jėzui.

Tas pats įvyksta ir po duonos padauginimo: visi paklūsta, prisiriša prie Jo taip stipriai, kad Jį nori padaryti karaliumi. Tačiau Jėzus nenusileidžia tokiam prisirišimui, nes žino, jog žmogui neužtenka pavalgyti duonos, kad jam reikia dar kažko, ir meta jiems iššūkį: „Jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite jo kraujo, neturėsite savyje gyvybės! Kaip mane yra siuntęs gyvasis Tėvas ir aš gyvenu per Tėvą, taip ir tas, kuris mane valgo, gyvens per mane“. Jėzus nori, kad ir jie išgyventų tokią pačią patirtį.

O kai Petras Getsemane išsitraukė kalaviją, „puolė vyriausiojo kunigo tarną ir nukirto jam ausį. Bet Jėzus jam tarė: „Kišk kalaviją atgal, kur buvo, nes visi, kurie griebiasi kalavijo, nuo kalavijo ir žus. Gal manai, jog aš negaliu paprašyti savo Tėvą ir jis bemat neatsiųstų man per dvylika legionų angelų?!“. Jis to niekada nepriims.

Ko Jėzus per tai nori? Kur norėjo nuvesti savo mokinius? Norėjo įvesti į Kito planą, kad ir jie galėtų ten įeiti. Nevesdamas mūsų į Tėvą, Jėzus neatskleistų Savo išskirtinumo šaltinio ir nepadėtų išgyventi Savo patirties. Galime perskaityti visą Evangeliją ir įsitikinti, kad tas sekimo suvokimas, kokį mums perteikia kun. Giussani, yra lygiai toks pat kaip Kristaus. Pasak Giussani, „Jėzus savo patrauklumo nepriskyrė sau, nelaikė patraukimu prie savęs, tačiau prie Tėvo, prie Kito, kurio žmogus siekia, kuriam mano širdis gali atsiduoti, prie kurio mano širdis gali prisirišti. Jis

pritraukia žmones prie savęs, kad juos, jų protą ir paklusnumą, nuvestų pas Tėvą“. Taip kalba Giussani apie Jėzų, kitaip Jėzaus patirtis negalėtų tapti mano, ir Giussani patirtis negalėtų tapti mano, tavo, mūsų. Tačiau jei netampa mūsų, mes liekame vieni su savo menkumu. Nes jei niekas mūsų neįveda į Dievo Paslaptį, kur glūdi tikroji gyvenimo prasmė, kur galime rasti tai, kas atsako mūsų laukimui, kaip galime stovėti gyvenimo ir jo dramų, jo iššūkių ir jo skausmų akivaizdoje?

Todėl jei susiauriname sekimą ir vengiame išgyventi patirtį to, kuris mus sujaudino, anksčiau ar vėliau mūsų krikščionybė nebedomins. Tai nėra strategijos klausimas. Kalbame apie tikėjimą, nes mumyse nebus jokie pasikeitimai, nematysime žmogiškosios tikėjimo vertės, nejausime atsakymo laukimui, kurį nešiojamės savyje. Tuo tarpu ženklas, kad išgyvenu tą pačią patirtį to, kuris mane sujaudino, yra tai, kad atrandu Tą, kurio siekiu, t.y. išgyvenu tą pačią atitikimo patirtį, kuri patvirtina mano išgyvenamos patirties tikrumą. Dėl to būnu atsidavęs, įeinu gilyn į Paslaptį, su Jėzumi, prisišliejęs prie Jėzaus, kuris mane nuolat veda į Tėvo Paslaptį, nes Jėzus atėjo tam, kad mus ugdytų Paslapčiais, kad vestų mus į Tėvą. Būtent dėl to, kad esame tam sukurti, negalime sau meluoti ir niekas negali mūsų apgauti. Gali išblaškyti, bet kadangi tai neatsako, ilgai netruks.

Todėl negalime supainioti tokios patirties su jokia kitu dalyku. Kaip sako Lewis: Patirtis man labiausiai patinka tuo, kad ji tokia sąžininga. Gali ne kartą pasukti ne į tą pusę, bet jei eisi atmerkтомis akimis, išpėjamieji ženklai pasirodys jau labai netoli nuėjus. Gali save apgaudinėti, bet patyrimas tavęs neapgaus. Jei sąžiningai imiesi išmėginti pasaulį, visuomet sulauksi teisingo atsakymo“. Tokiais privalumais mėgaujasi tas, kas nori gyventi, nes pačioje patirtyje pasirodo ženklai, kad jo patirtis yra tikra, nes patirtis yra tokia akivaizdi, kad net kai nori kovoti prieš ją, lieka patirtimi. Todėl joks personalizmas, joks „jau žinau“, jokia interpretacija, joks susiaurinimas negali būti supainiotas su atitikimo patirtimi, santykiu su Kitu, kurio trokštu ir siekiu. Mes tai puikiai žinome. Todėl kiekvienas turi į tai atsižvelgti ir apsispręsti, ar paklusti patirčiai, ar ne. Nes galų gale kas yra paklusnumas? Giussani sako: „Galiausiai išskirtinė paklusnumo forma yra sekti savęs atradimu, kuris įvyksta kito žmogaus žodžio ar pavyzdžio dėka“, t.y. kai mane kitas sujaudina. Galime daryti, ką tik norime, galime apgaudinėti, kiek tik norime, tačiau įvykis nesusiaurinamas iki mūsų pačių.

Todėl kun. Giussani apibendrintai tą iššūkį pavadina sekimu.

Ir štai paskutinis punktas.

4. Buvimas/dalyvavimas

Toks sekimas mus pakeisdamas padaro „dalyviais“. Paskutinis žodis: buvimas/dalyvavimas. Tikėjimas kaip reali patirtis leidžia pražysti mūsų dalyvavimui. „Dalyvauti – tokia yra tikroji mūsų kategorija. Būti ir dalyvauti, koks bebūtų mūsų temperamentas ir nepaisant mūsų turimų gabumų, reiškia kitokiu būdu būti tam tikroje situacijoje, nes neįmanoma gyventi atsiribojus nuo santykio su savo mergina, su draugais, su tėvais, su paskaitomis universitete, su knyga, iš kurios reikia mokytis. Niekada nesame už tam tikros situacijos ribų. Visada esame, dalyvaujame to, kuo gyvename, dabartyje. Dalyvauti tam tikroje situacijoje [kaip įtikinamai jis tai sako] reiškia būti taip, kad ją sudrebintum, taip, kad jei tavęs nebūtų, visi pastebėtų. Kur bebūsi, žmonės supyks ar tavim žavėsis, arba atrodys abejingi, bet negalės nepripažinti tavo „kitoniškumo“.

„Dalyvauti, reiškia būti tam tikroje situacijoje taip, kad Kristus būtų mano įvykis. Tačiau ką tai reiškia [esminis dalykas]? Kaip galime sudrebinti situaciją? Tikrasis mūsų skelbimas ateina per tai, kaip Kristus sudrebina mūsų gyvenimą. Ateina per sudrebinimą, kurį Kristus įgyvendino mumyse. Tokia yra liudijimo samprata. Mes paprastai naudojame žodį dalyvavimas, tačiau dalyvavimas pirmiausia yra tai: nuostabus, žavingas sudrebinimas, kurį išprovokuoja draugystė, įsitvirtinusi mumyse dėl Kristaus; tokia draugystė atneša linksmumą ir džiaugsmą“.

Mums apie tai priminė Popiežius Pranciškus per Regina Coeli: „Klausiau savęs: iš kur pirmieji mokiniai sėmėsi tokios jėgos liudyti? Jų tikėjimas rėmėsi tvirta ir asmeniška mirusio ir prisikėlusio Kristaus patirtimi. Kai žmogus iš tiesų pažįsta Jėzų Kristų ir Juo tiki, patiria Jo buvimą gyvenime ir nebegali neliudyti tos patirties“. Taigi, mes galime sudrebinti aplinką tik dėl

pasikeitimo, kurį Jis mumyse įgyvendina. Jei leidžiamės Jo keičiami, tampame liudytojais, kaip sako Danielou: „Liudijimas yra dieviško veiksmo atlikimas ten, kur nematyti išskirtinio dosnumo. Didvyriškumas parodo tai, ką žmogus gali. Šventumas parodo tai, ką gali Dievas“.

Palinkėkime vieni kitiems, kad bet kokioje situacijoje taptume tuo įsiveržimu, kaip aprašo Julian Green: „Pagalvojau šiandien apie šurmulį, apie tūkstančius nereikalingų žodžių, apie gatvės triukšmą, pragarišką triukšmą, skambučius, visa tai, kas suformuoja dienos audinį, o pačiame chaoso viduryje – žmogus, ramiais gestais ir žodžiais, kurie niekada nesikeičia, įgyvendina Dievo nusileidimo tarp mūsų stebuklą. Tai yra tikėjimo įsiveržimas, begalybės įsiveržimas į mūsų netikrumo laikus“. Būtent to visi ir laukia, kaip primena kun. Giussani: „Trūksta ne žodinio ar kultūrinio naujienos kartojimo [t.y. samprotavimų apie tikėjimą ar kalbą]. Šių dienų žmogus turbūt nesąmoningai laukia patirti susitikimą su žmonėmis, kuriems Kristaus faktas yra tokia konkreti tikrovė, kad perkeičia jų gyvenimą. Tik žmogiškas „smūgis“ gali sukursti šių dienų žmogų: įvykis, kuris yra pradžios įvykio aidas, kai Jėzus pakėlė akis ir pasakė: „Zachiejau, leiskis žemyn, turiu apsilankyti tavo namuose“. Būtent taip du tūkstančiai metų istorijos tarsi ištirpsta, kad taip būtų dabar, kad galėtume išgyventi tą pačią patirtį kaip Zachiejus. Tuomet įprastas gyvenimas netikėtai pasidaro turiningas. Werfel sako: „Kiekvienas jo gestas, kiekviena šypsena buvo kupina tos begalybės, ir nebuvo būtina vadinti jos vardu“, nes buvo taip akivaizdu.

Todėl jei šis pasikeitimas sudabartina Kristų, reikia išgryninti dalyvavimo sąvoką, atsiejant ją nuo tam tikrų bruožų, su kuriais ji kartais sutapatinama, kaip mūsų prašė kun. Giussani: „Po 1976-ųjų Ekupos, kurios pavadinimas buvo „Nuo utopijos prie esaties“, buvo nueitas kelias, kuris dabar mus skatina pralaužti ir „apgenėti“ žodį esatis/dalyvavimas: būtina jį pralaužti ar apgenėti. Esatis/dalyvavimas yra toks dalykas, kuris sutampa su tavo „aš“. Dalyvavimas gimsta ir glūdi žmoguje. O tai, kas apibrėžia žmogų kaip dalyvavimo veikėją, kas apibrėžia žmogų? Tikėjimo aiškumas, tikėjimo patirtis. Dalyvavimo yra tiek, kiek jo glūdi žmoguje, jis gimsta ir glūdi žmoguje, o žmogus yra tikrovės iki tikrojo jos horizonto suvokimas“.

Taigi, kaip suasmeninimas nėra vien intymumas arba misionieriško polėkio numalšinimas, taip dalyvavimo „patalpinimas“ žmoguje nėra „viešo“ ir „privataus“ supriešinimas, nes tai susiaurintų dalyvavimą, verstų žiūrėti tik savęs. Tas „patalpinimas“ visiškai atitinka pradinę judėjimo poziciją. T.y. tvirtinti, kad dalyvavimas glūdi žmoguje, nereikia atskirti ar supriešinti privačią, intymią sferą su viešąja (tikrai ne!). Tai reiškia nurodyti tikrąją pasikeitimo vietą, ištakas, kurios atneša vaisių, išplintančių po visą istoriją. Todėl žmogus nėra privatumo ir viešumo supriešinimas. Žmogaus pasikeitimas, autentiškos krikščioniškos bendruomenės egzistavimas turi istorinę reikšmę.

Todėl išplėsti tokį dalyvavimą, su paprastumu, nepasipūtus ir nesiekiant hegemonijos, pradėti iš naujo nuo gestų, pripildytų gyvenimo vietų sau ir kitiems – toks yra indėlis mūsų brolių gerovei.

SEKMADIENIO RYTAS ASAMBLĖJA

Prosperi. Šio ryto asamblėjos tikslas – įtvirtinti tam tikrus elementus, kurie mums padėtų kelių ateinančių mėnesių kelyje, nes turėsime progą kartu sugrįžti prie to, kas buvo pasakyta per šias Rekolekcijas.

Pirmąjį vakarą mums buvo mestas iššūkis per Jėzaus klausimą: „Bet ar atėjęs Žmogaus Sūnus beras žemėje tikėjimą?“, pajutome, kad šis klausimas užduodamas mums asmeniškai, ne tik visos žmonijos likimo atžvilgiu, bet pasijutome tarsi nuogi priešais kiekvieną dieną išgyvenamą patirtį, nes „Jam atėjus“ yra dabar. Ir šiam Jėzaus iššūkiui, kuris iš tiesų yra apkabinimas, kyla pavojus tapti abejone ar intelektualizmu. Iš dalies tai matėsi ir iš mūsų darbo viešbučiuose rezultatų, iš klausimų, kurie mus pasiekė ir kurie būtinai turi būti trumpi, taigi... Tačiau galvojame, kad gali būti naudinga užduoti kelis tuos klausimus, net jei ir kritiškai, o kadangi dauguma jų buvo

iš antros paskaitos, reikia pabrėžti, kad mums atrodo sunku atsakyti įvykiui, tačiau patį įvykį laikome savaime suprantamu.

Taigi, imkimės klausimų.

Pirmas. Susitapatindami su Kristumi mes geriau pažįstame Zachiejų. Atrodo, kad daug paprasčiau yra susitapatinti su Zachiejumi. Kaip įmanoma susitapatinti su Kristumi, išgyventi Jo patirtį? Šiurpas krečia pagalvojus, kad galima išgyventi Kristaus patirtį.

Carrón. Štai pavyzdys, kaip mummyse intelektualizmas ima viršų prieš patirtį, nes būtų užtekę pradėti nuo kiekvieno iš mūsų patirties, kad paprastai atsakytume į šį klausimą. Bet mes esame šiuolaikiški, vos išgirstame tam tikrus žodžius, jiems iškart suteikiame modernią reikšmę.

Ką mums reiškia susitapatinti? Įsivaizduoti, ką Jis daro. Kaip galime būti tikri, kad įsivaizduojame teisingai? Kad nesusiauriname Kristaus iki mūsų sukurto įvaizdžio? Tai visiškai suprantama. Tuomet kyla klausimas: kaip galiu išgyventi tą patirtį? Kas mane užtikrins, kad tai tikrai ta patirtis? Tačiau jei mes, kaip visada siūlo Giussani ir nuolat mus pataiso, sektume tuo, ką jis sako, kad tikrovė tampa perregima mūsų išgyventoje patirtyje (kitai mes tik įsivaizduojame), būtų daug paprasčiau. Nes kai susitinki Judėjimą, kai žmonės pamato kažką, kas juos nustebina, pirmas dalykas nėra įsivaizduoti, kas vyksta: jie reaguoja į tai, kas yra priešais. Būtent apie tai kalbėjo Giussani, apie metodo apsvėrimą, kuris įvyko su krikščionyste. Jonas ir Andriejus ar Zachiejus pirmiausia pajuto kitoniškumo smūgį. Jiems nereikėjo nieko įsivaizduoti. Jiems tereikėjo reaguoti į tokį unikalų, tokį neįprastą, tokį išskirtinį kitoniškumą, kad buvo labai paprasta ten būti ir reaguoti į tą esatį. Tai – susidūrimas su kažkuo, kas ateina ne iš mūsų, ko patys negalime sukurti. Pasakykit, argi nėra lengva! Tačiau kai žmonės mus sutinka (buvau pateikęs pavyzdžių iš to, ką man pasakojo per Lombardijos atsakingųjų susitikimą), kai žmonės mato, kaip mes švenčiame vestuves, jiems nereikia nieko įsivaizduoti: žmonės mato, kaip mes būname kartu, o restorano savininkas ateina padėkoti. Kodėl? Ką jis pamatė? Ką jam reiškė susitapatinti? Atlikti savęs stebėjimą? Ne. Jis buvo nustebintas to, kaip mes buvome kartu, ir jei restorano savininkas liko nustebintas, reiškia, kad tikrai buvo kažkas kitokio, nes pas jį nuolat vyksta šventės! Arba kai žmogus nueina į laidotuves ir lieka nustebintas to, kaip jos minimos. Kiek kartų jis dalyvavo laidotuvėse? Bet kad jam net beveik kiltų noras mirti: „taip net mirti yra gražu!“, reiškia susitapatinti, reiškia būti priešais kažką tokį nesusiaurinamą, kad tai nėra mūsų pastangos, ne mūsų veikla, kažkas, ko mes negalime padaryti.

Todėl tikėjimas visuomet susijęs su tuo, kas nėra mummyse, jo ištakos nėra mummyse, jis priklauso nuo to, ko mes nesukuriame, su kuo susiduriame. Tuomet Giussani sako: „Žiūrėkite į tai, kas jums įvyko“, nes tokiu būdu, pradėdami nuo dabartinės patirties, galime stengtis susitapatinti su Kristumi ir Jo nesusiaurinti, nes taip mes pradėdame nuo tikros patirties, kai patiriame tą mus pasiekiantį žvilgsnį. O kai atsiduri priešais žmogų, kuris į tave žiūri taip, kaip niekas nėra žiūrėjęs, tave tas žvilgsnis sujaukina. Turime pažvelgti į savo patirtį ir atrasti, kada mums taip atsitinka, kad suprastume, ką reiškia susitapatinti su Kristumi, kad Jo nesumenkintume iki savo vaizdinių. Krikščionybė yra visai kas kita!

Puikiai suprantu, kodėl dažnai visiškai nejaučiame poreikio nuolatos skaityti Giussani. Kodėl? Mums to nereikia. Arba skaityti Evangeliją. Mums to nereikia. O ką mes darome? Susiauriname gyvenimą iki savo minčių, iki savo pastangų, kurios niekada mums nesuteiks to, kas ten įvyksta. Tačiau ką mums nuolat liudija Giussani? Kad jis be šito negali gyventi! Turime apsispęsti, ar norime sekti tol, kol išgyvensime jo patirtį, ar susiaurinti viską iki savo matų.

Prosperi. Perskaitysiu du klausimus kartu, nes jie vienas kitą papildo.

Šiandien kalbėjai apie žiaurų troškimą ištarti Jo vardą kiekvieną gyvenimo akimirką. Kaip tai gali būti išgyvenama kasdienybėje kaip laisvas ir ramybę atnešantis veiksmas, o ne kaip susiaurinimas?

Antras: atpažinti įvykį yra paprasta, šiandien man tai atsitiko dar kartą. Kaip suderinamas toks paprastumas ir kelias, kuris reikalauja visiško įsitraukimo, kad aptiktum tikrąją prasmę; dažnai man tai neatrodo lengva.

Carrón. Matai, kai kalbame apie patirtį, viskas labai paprasta. „Atpažinti įvykį paprasta, šiandien man tai atsitiko dar kartą“. Kai atsiskiriame nuo patirties, komplikuojame viską ir nebežinome, apie ką kalbame. Tuomet viršų ima intelektualizmas, nes susipainiojame savo žodžiuose ir nebežinome, apie ką kalbame. O Giussani sako: jei neprasdėsime nuolat nuo patirties, mes visada čia suklypsime. Tačiau pažvelkime, jei tau įvyksta faktas, tarkime, įsimyli, nes ši patirtis visiems bendra, jei tu įsimyli, tai nereiškia: „nuo šiol atsiduosiu jos veido kontempliacijai ir nieko kito nedarysiu“. Ne! Būtent dėl to, kad tau tai įvyksta, ta esatis taip išjudina tavo gyvenimą, kad kyla priešingas klausimas: kaip jūs galite viską daryti, gyventi kasdienybėje nejausdami jos ar jo poreikio? Pasakykite, kaip?! Žiaurus troškimas, kito poreikis atsiranda ne dėl didžiulių mano pastangų, ne! Aš tai savyje atrandu, todėl suvoki, kas man atsitiko, kokia esatis mane išjudino, ir nebegaliu gyventi, net kai važiuoju metro, kai rengiuosi ryte, kai pietauju, visame kame negaliu išvengti to žiauraus troškimo ištarti jos vardo. Šis troškimas, šis poreikis, kuris mane patį nustebina, kuris iškyla manyje, yra jo ar jos atminimas, t.y. esaties įsitvirtinimas. Kas atsitinka tada, kai tam tikrą akimirką to nebelieka? Tai nereiškia, kad aš nusprendžiau nebegalvoti apie ją ar jį, nes ir taip turiu ką veikti. Ir anksčiau turėjai ką veikti, bet negalėjai išvengti tos esaties sugrįžimo, įsitvirtinimo! Kai tai nebeatsitinka, reiškia ne tai, kad jos nebėra ant žemės paviršiaus: ji vis dar ten, tačiau įvykis, tos esaties, kaip lemiamo gyvenimo faktoriaus, įsitvirtinimas nebeiškyla mumyse. Todėl sakau, pirmiausia sau sakau, kad didelė problema yra tai, kad mums netrūksta. Ir tai galime interpretuoti, kaip tik norime, tačiau problema yra ta, kad dažnai Kristaus mums netrūksta. Ne dėl to, kad esame riboti, kad klystame, kad ... viską, įrašykime viską, nes gyvenime būna visko! Tačiau Jo netrūksta! Vis dėlto susitikome kažką, kas pietaudamas su draugais negalėjo nejausti to žiauraus troškimo ištarti Jo vardą. Tuomet „žiaurius troškimas“ ir „įsitraukimas“ yra tas pats dalykas. Nes po to, kai Jį susitikau, aš jaučiu Jo poreikį, man trūksta! Nes jei netrūksta, joks moralizmas nepadės.

Kaip tai gali tapti laisvu ir ramybę atnešančiu veiksmu? Problema štai kur: jei jūs to nedarote, kaip galite būti laisvi priešais visas dienos problemas? Kaip galite gyventi ramybėje? Tai reiškia, kad viskas atvirksčiai! Kaip galime būti laisvi priešais visa tai, ką turime padaryti, jei mums Jo netrūksta, jei Jis nepripildo visko Savo esatimi?

Kai šitaip kalbu, kai kurie sako, kad tai – intymumas. Nieko panašaus! Pasakykite jūs, ar tai intymumas, ar ženklas, kad Kristus kažką reiškia gyvenime! Todėl tikėjimo problema nėra tai, kas liko praeityje, tai mūsų problema šiandien. Ką mums dabar reiškia Jo esatis? Tai susiję su kitu klausimu.

Prosperi. Ką reiškia tikėtis visko iš Kristaus fakto?

Carrón. Kiekvienas turėtų užduoti šį klausimą, nes tik tas, kas susitiko Kristų, žino, ko gali tikėtis. Kas yra Kristus mums? Vienas iš daugelio? Kaip vienas draugas sakė per Lombardijos diakoniją: „Tai – pagarbos problema“. Ar Jėzus yra tas, kurį aš gerbiu labiau nei bet ką kitą? Ką patyrei per susitikimą su Kristumi? Nes gyvenime atsitinka visko, mes klystame, išsiblaškome, galvojame, kad netenkame geriausio, kaip sūnus palaidūnas, išiname iš namų, ieškodami didingesnio išsipildymo. Kai išgyvename bet kokį kitą dalyką, žinome, kas atsitinka: kaip sūnus palaidūnas! Tuomet klausį savęs: kodėl jis prisimena savo tėvą, savo namus? Kodėl? Ko tikėjosi po viso to, ką išgyveno, po to, kai visur išieškojo? Nes su Tėvu, kaip su Kristumi, mes patiriame visai ką kitą. Ko tuomet tikisi sūnus? Tikisi to, kuo jau gyveno, nes prieš tai to nežinojo, mes prieš susitikdami taip pat nežinojome. Todėl, kaip visuomet sakydavo kun. Giussani: žmonės gali išeiti, tačiau po įvykusio fakto atgal negrįžtama. Todėl Kristus mums visiems gali mesti iššūkį: „palyginkite su bet koku kitu dalyku ir pasakykite, ar rasite, kas jums atsakytų labiau nei tai, kas Aš esu, ką susitikote, susitikdami Mane!“. Tuomet imi žiūrėti, ar yra kas nors, ar yra kokia nors esatis, ar yra toks būdas gyventi, kuris labiau atsako į širdies laukimą, nes tai yra tikėjimas. Ne dėl to, kad mes šaunūs, kad nedarome tokių pačių kvailysčių kaip kiti, kad neišsiblaškome... bet kuo labiau atitolsti, tuo geriau supranti, ko tau trūksta, kai išieni. Tuomet tikiesi, kad Kristus vis labiau tau taptų viskuo, su skausmu, vis nuo pradžių, šlubuojant, bet niekuomet nebeišeinant, nepasukant

kitu keliu, kaip sakė Eliot, nes visko tikimės iš Kristaus. Tačiau šį klausimą kiekvienas turi užduoti: „Ar visko iš Taveš, Kristau, tikiuosi?“. Nes tai parodo ne tai, ar aš sugebu, ne tai, ar pasiekiau tą lygį, nekalbame apie tai, kad reikia kažką pasiekti. Tai Jėzaus klausimas Petru: „Ar myli mane? Neklausiu, ar esi šaunus, ar rytoj irgi taip darysi, ne to tavęs klausiu, o ar myli mane? Ar myli mane labiau nei ką kitą? Ar mano esatis tau įdomesnė už bet ką kitą? Ar iš manęs lauki visko? O gal esu vienas iš daugelio dalykų?“. „Gerai, tik nepersistenk!“. Kad Kristus taptų viskuo, toks yra tikėjimo klausimas: „ar aš lauki visko iš Kristaus?“. Tikėjimas nėra tiesų, kurioms paklūstame, sąrašas, nes tos tiesos dažnai suvokiamos kaip abstraktūs dalykai. Esmė yra tai, kad tiesa tapo kūnu; džiaugsmas, laimė tapo kūnu. Klausimas, ar mums Kristus yra būtent tai. Kitaip jau esame kitoje pusėje. Bet dėmesio, ne dėl to, kad nesame nuoseklūs. Tai yra pagarbos problema, vertinimo problema. Visiškai ne sentimentalė ar moralistinė: tai – vertinimo problema. Kas yra Kristus kiekvieno iš mūsų gyvenimui?

Prosperi. Dar du susiję klausimai.

Dėl Jėzaus objektyvumo prieš du tūkstančius metų nekyla jokių problemų. Tačiau dėl Kristaus objektyvumo šiandien, pavojus sekti savo idėjomis apie Dievą yra labai didelis. Kas mus išlaisvina iš tokio pavojaus?

Ir Petru buvo kilęs pavojus dėl personalizmo...

Carrón. Matote, nėra daug skirtumų tarp dabar ir prieš du tūkstančius metų, nes ir Petru buvo kilęs toks pavojus.

Prosperi. Skaitau toliau. Ir Petru buvo kilęs pavojus dėl personalizmo, tačiau galiausiai jis iš tiesų atpažino Kristų. Kur yra ta plona linija, skirianti sekimą esatimi ir sekimą žmogumi? Kodėl šis skirtumas yra toks svarbus?

Carrón. Matote, tai nėra mūsų problema, ar Petro problema, ar problema, egzistavusi prieš du tūkstančius metų. Ir Petru, kuris buvo visada su Juo, buvo iškilęs pavojus sekti savo idėjomis apie Dievą ar savo idėjomis apie Jėzų, apie tai, kas Jėzui geriau, kaip rašo Evangelija ir kaip sakėme vakar. Tai mums nėra išvengiama, kaip sakė kun. Giussani: neišvengiama, kad kažką pažinus, nesusidarytum įspūdžio, išankstinės nuostatos, tai neišvengiama, todėl neturime to bijoti. Esmė ta, kad kai susiduriu su tokia nesumenkinama esatimi kaip Kristus, tuomet kaip Petras aš pasiduodu. Nes ir jis, kai išgirdo apie Jėzų, po to, kai buvo pagirtas, nes pripažino, kad Jėzus yra Kristus, iškart išgirdo Jėzaus priekaištus, kai Jis pasakė: „Tu nemąstai kaip Dievas!“. Pertas taip pat buvo susikūręs savo idėją apie Dievą. Kas mus nuolat iš to ištraukia? Mus išlaisvina tik nesusiaurinama Esatis. Todėl krikščioniškas tikėjimas yra neįmanomas be kažko objektyvaus, nesančio manyje, su kuriuo susiduriu, kurio negaliu susiaurinti iki savo vaizdinių, savo idėjų, savo jausmų, savo reakcijų, savo interpretacijų. Krikščioniškas tikėjimas visada bus susidūrimas su esatimi, kuri priešingai, tave išlaisvina iš tavo matų, išlaisvina tave iš narvo, išlaisvina iš bunkerio (kaip sakė Benediktas XVI). Krikščionybė išlieka istorijoje, nes nuolat įvyksta toks išlaisvinimas iš manęs paties, iš mano narvo, iš mano bunkerio, iš mano interpretacijų, nes po savo interpretacijomis užsikasame, o nuo savo minčių uždūstame. Iš ko suprantu, kad Kristus yra? Nes patiriu tokį išlaisvinimą, kvėpavimą, save, savyje priešais Jį, kad galiu ištarti: „Štai Jis!“. Kaip tas žmogus, kuris pasakė, kad vakar tai vėl įvyko: „Tas įvykis vakar įvyko dar kartą“. Kaip dažnai būdami kartu, kažkur dalyvaudami, susiduriame su kieno nors liudijimu, su tuo, kas įvyksta, ir būname išlaisvinami! Žinome, kad Kristus yra, ne dėl to, kad taip sakome. Žinome, kad yra, nes pajuntame savyje tokį išlaisvinimą, tokį kvėpavimą, tokį išlaisvinimą iš mūsų matų, iš uždusimo, iš narvo. Ir kai tai įvyksta, tai sukelia tokią nuostabą, tokį dėkingumą, kad norisi sakyti: „Ačiū, kad esi, o Kristau, šiandien, esantis tarp mūsų, Tavo kūne – Bažnyčioje, Tavo istorinėje regimybėje, nesusiauriname iki mano mato“. Užtektų, kad kiekvienas pagalvotume apie tai, kas mums įvyko per šias dienas, kokie atvažiavome ir ar kažkas įvyko. Kaip kai kurie parašė, galime atvažiuoti sutrikę, susirūpinę dėl daugybės dalykų, tačiau susiduriame su kažkuo visiškai nesusiauriname, ne dėl to, kad kalbame apie darbo rūpesčius ar apie tai, ką palikome namuose, ne! Bet dėl to, kad pasineriame į tai, ko neįmanoma sumenkinti. Kitaip kodėl turėtume čia važiuoti, jei ne dėl šito?

Kodėl turėtume būti krikščionimis? Kodėl turėtume priklausyti Judėjimui, jei ne dėl šito, jei tai nuolat neįvyksta iš naujo? Visos pastangos kreipiamos į tai, kad ši vieta taptų būtent tokia, kur tai nuolat įvyksta. Ne kokia organizacija ar veiklų agentūra, ar NVO, kaip sakė Popiežius. O vieta, kur tai vis įvyksta iš naujo, kad galėtum grįžti į namus pasikeitęs. Taigi, būti nuolat išlaisvinamiems reiškia išgyventi krikščionybę kaip įvykį, kuris turi nuolat įvykti iš naujo, kad galėtume juo gyventi pagal tikrąją jo esmę, kitaip mes nukreipsime žvilgsnį ir susidomėjimą kitur. Tačiau jei tai įvyksta kiekvieną kartą, tuomet tu vis labiau prisiriši, atrandi vis daugiau priežasčių. Todėl kartojame, kol nenusibos, Giussani frazė: „Jei krikščionybė nėra gyva patirtis, kur patirtyje galiu rasti patvirtinimą, kad ji atsako į gyvenimo poreikius, tikėjimas neatsilaikys pasaulyje, kuriame viskas kalba priešingai“. Štai mūsų problema. Todėl Giussani rūpi nesusiaurinti Judėjimo ar sekimo iki visų tų kintamųjų, apie kuriuos kalbėjome, ne dėl analitinio polėkio ar tam, kad mums papriekaištautų, bet kad mus išgelbėtų! Nes tai niekada nebus krikščionybė, tai niekada nebus Judėjimas. Judėjimas yra ir bus tas pradinis smūgis, susidūrus gal net ir su žmonėmis, kupiniais silpnybių, tačiau būtent tas pradinis smūgis mus išlaisvino. Jei Judėjimas nėra tai, po kurio laiko nebedomins.

Prosperi. Paskutiniai du klausimas susiję su konkrečiomis patirtimis, tačiau pabrėžia tai, kas svarbu visiems.

Pirmas. Po labai reikšmingos Judėjimo studentų patirties, grįžau į savo miestą ir patiriu didelių sunkumų su vietine Judėjimo bendruomene, kuri, mano nuomone, labai skiriasi nuo Judėjimo studentų gyvenimo. Priešais tokius sunkumus man sako, kad tai aš nesugebu įvertinti to, ką turiu. Ar būtent tokiu atveju Carron sako, kad čia mano problema? Ką reiškia tokios sekimo sąlygos?

Carrón. Pirmas dalykas, kurį reikia pasakyti, kaip užsiminiau apie Broliją, kad Brolija yra viena, Judėjimas yra vienas, kaip Bažnyčia yra viena. Reikia atverti brolijos grupelių, bendruomenių langus, jei tose grupelėse ir bendruomenėse trūksta Judėjimo visumos oro, jei ima dusinti, kaip gali atsitikti su brolija ar draugų grupe. Nes niekam, kokioje situacijoje bebūtų, negali būti nepasiekiamas visas Judėjimo gyvenimo lobis, net jei esi pamirštame žemės kampelyje. Todėl visa tai, kas yra Judėjimo gyvenimas, pasiekia ir tave. Todėl pirmos paskaitos pabaigoje pateikiau palyginimą su Bažnyčia, nes ir Judėjime įmanoma, kad bendruomenė remtųsi tik savimi, mes nuo to neišsuksime keisdami strategiją. Ne! Kristus, norėdamas padėti mokiniams Jo nesusiaurinti, nekeitė strategijos: už juos atidavė gyvenimą, dėl jų numirė ir prisikėlė. Tuomet mes arba sutinkame dalyvauti Bažnyčios gyvenimo visumoje, kuri pasireiškia ne tik tada, kai kartu valgome, nes Bažnyčios gyvenimas yra kupinas mūsų pastangų, tačiau jei susiaurinsime savo draugiją tik iki savo pastangų, toli nenueisime. Jei mums trūksta Bažnyčios visumos pojūčio ir neįsivaikiame poreikio dalyvauti tame, kas yra visiškai objektyvu ir mus viršija, kas mums atleidžia, kas nuolat mus maitina Eucharistija, kas nuolat mums siūlo Jo žodį, kad nuolat mums siūlo Jo liudijimo ir Jo draugijos lobyną, kaip galime nesuklupti? Taip sakau, nes tas pats įvyksta ir su Bažnyčia, ir su Judėjimu. Jei gyvenimas nėra atviras tai visumai, kur bebūtume, imame dūsti. Taigi, kiekvienas turime viską, kad gyventume ten, kur esame: „Jums nestinga jokios malonės dovanos“, rašė šv Paulius Korinto bendruomenei, kai vidury Romos Imperijos jų buvo vos keletas. „Jums nestinga jokios malonės dovanos“. Tada niekas negali sukliudyti ten gyventi, kokia bebūtų situacija, bendruomenė, vieta; netgi imti vertinti tai, kas yra, nesusiaurinant bendruomenės, arba nesusiaurinant bendruomenės iki to, kas yra, tačiau ją atveriant. Tu grįžti namo, nešdamasis visą turtą, kurį gavai gyvendamas Judėjimo studentų patirtimi, ir gali „sudrebinti“ bendruomenę, nes ir pats buvai sudrebintas, kaip kalbėjome anksčiau. Nes jei įmanoma sudrebinti savo darbo aplinką, tai galima ir bendruomenę! Kitaip pražūtume! Todėl niekas mums negali sukliudyti gyventi, kokia bebūtų situacija, į kurią mus atvedė Paslaptis.

Prosperi. Paskutinis. Sakei, kad įvykio nesukuriname savo veiklomis. Tačiau Judėjimas kviečia į gestus (karitatyvą, pagalbą Avsi, Maisto banką ir t.t.), kurie yra ugdymo įrankis. Kaip tos veiklos nepaversti aktyvizmu?

Carrón. To, kas mums įvyko, nesukūrėme savo veiklomis. Mūsų veiklos nesukuria įvykio, pačioje pradžioje nesukūrė. Pradžioje buvo susidūrimas su kažkuo išskirtiniu, ko patys nesukūrėme. O toks pasikeitimas, įvykęs mumyse dėl susitikimo su Judėjimu, lemia tai, kad viskas, ką tik darome, mūsų gestai taptų tos Judėjimo atneštos naujienos išraiška, Kristaus į gyvenimą įneštos naujienos išraiška. Problema atsiranda tuomet, kai šie gestai tampa ne naujienos išraiška, o tuo, ką reikia padaryti. Visos moterys tai supranta. Kai išteka, jos rūpinasi, kad namai būtų gražūs, pietūs būtų skanūs, kad būtų malonu ten sugrįžti, kodėl? Viskas dėl to, kad tai, kas įvyko, viską užpildo. Tuomet kiekvienas gestas yra meilės išraiška, aistros savo šeimos gyvenimui išraiška. Kaip nepasiseka, kai viso to nelieka, kai viskas tampa „tuo, ką reikia padaryti“. Tai, kas yra meilės išraiška, tampa skundu: „Ir vėl turiu tai daryti? Tu visada kažkur išėini, o aš turiu tvarkytis!“. Tame, žinoma, gali būti tiesos, visiškai neabejoju! Kad vyrai dabar neimtum galvoti...

Prosperi. Nors kai vyro nėra, jis ir nesujaukia!

Carrón. Norėjau pasakyti, kad gestai gali būtų įvykio išraiška, meilės, aistros išraiška, arba paprasčiausiai susiaurinti iki to, ką reikia padaryti, taip nekurdami santykio, neišreikšdami santykio, nepadėdami per tokią išraišką tam santykiui sustiprėti, nes jei tai darau dėl jo, pradedu ir toliau stiprinu santykį, atlikdamas pačius paprasčiausius dalykus. Arba tai tampa tik tuo, ką reikia padaryti.

Visuomet yra pavojus viską susiaurinti iki aktyvumo arba intymumo. Puikus tokių visiškų kraštutinumų pavyzdys yra Mortos ir Marijos epizodas, nes Morta dirba (labai daug dirba!). Kas nesidžiaugtų, jei turėtų garbės dirbti dėl Jėzaus? Priimi Jį namuose, tačiau tai nėra svarbiau už visa kita. Tavo namuose gali būti Jėzus, tau gali būti suteikta proga Jam patarnauti, bet viršų ima skundai! „Tik pažvelk, Marija man visai nepadeda!“. Laimi skundas. Kai Jėzus jai sako: „Žinok, yra vienintelis svarbus dalykas“, nenori pasakyti: „Geriau stebėti ir nieko nedaryti“, ne, tiesiog Morta nesuvokia, kad ką bedarytų, svarbiausias yra Kristaus faktas, faktas, kad jai garbė būti su Juo, kad visa tai, kas atsitinka, ką ji bedarytų ar ko beklausytų, yra dėl Jo. Nes kai Jėzus jai taip pasako, nepriekaištauja. Tiesiog jei tu to nesuprasi, brangi Morta, tau nebus gana, juk tai matosi iš skundų. Kai Giussani mus perspėja nenusiristi į aktyvizmą, neprašo būti neveikliems; arba kai mes tai sakome, nenorime intymumo iškelti virš aktyvizmo, nepainiokite. Tiesiog tokia veikla, kuri nėra vykdoma atsižvelgiant į tikrąją jos esmę, verčia skųstis, nes nebeišreiškia meilės, nes nebepadeda atminti tos meilės, nes manęs nepadarо sąmoningo dėl tos meilės, nors net jei išgyvenčiau viską užsidaręs savyje, vis tiek to neatpažinčiau! Tai ne aktyvizmo ar intymumo problema, bet ar esame užvalgyti Jo esaties, ar ne. Ne daryti ar nedaryti, bet įsileisti Esatį ir būti jos nustebintiems taip, kad užvaldytų gyvenimą. Jei tai gyvenimo neužvaldo, galime ir daryti, ir nedaryti, tačiau skųsimės ir būsime nepatenkinti, nes dažnai dabar žmonės susiranda sau kokią vietą, kad mažiau apsisukintų gyvenimą. Gerai! O ar tai atsako? Ar atsako toks supriešinimas? Štai kur glūdi problema: kartais manome, kad savo veikla galime... Ne. Galime tik tuomet, jei mūsų veikla yra užvaldyta Jo Esaties, kaip ir mūsų poilsis turi būti užvaldytas Jo Esaties. Nes tai, kas įvyksta dirbant, įvyksta ir ilsintis! Nes kai nieko neveikiame, mums taip pat Jo netrūksta: tas pats veiklumo susiaurinimas iki aktyvizmo įvyksta ir ilsintis, todėl vykstame atostogauti kaip pagonys! Tikėdamiesi tik to, ko tikisi visi, tačiau tikrai ne progos Jį atminti, ne žiaurus troškimo ištarti Jo vardą.

Todėl galiausiai esmė visada yra tikėjimas: ar esame užvaldyti tos Esaties kaip gyvenimo įvykio. Dėmesio, nesusipainiokime, tai nereiškia, kad būtina būti ypač nuosekliems ir nedaryti klaidų. Ne, ne, ne! Gerai žinome, kai įsimylėjimo įvykis būna gyvas. Galime klysti kaip ir anksčiau, tačiau viršų ima poreikis, dėkingumas ir džiaugsmas dėl Jo Esaties. Esu laimingas, nes Tu, Kristau, esi gyvas, nes Tu esi, ir aš neprivalau dusti, ką bedaryčiau, dirbčiau ar ilsėčiau, nes Tu esi. Būtent tai ir yra tikėjimo klausimas, nes mums tikėjimas yra susijęs su viskuo. Ne su tam tikra dalimi. Jis susijęs su viskuo.

Todėl tęskime šiuos metus, stengdamiesi sekti tuo, ką mums siūlo Bažnyčia tikėjimo metais, kad galėtume atrasti tikėjimo grožį gyvenimui, tikresniam gyvenimui, intensyvesniam gyvenimui,

kad gyvenimas būtų intensyves, kad atsakytų kasdienybėje, nuo kurios nusvyra rankos. Kitaip tikėjimas turės galiojimo datą, bet ne dėl to, kad mes blogi: tiesiog mūsų nebedomins, mūsų susidomėjimas bus nukreiptas kitur. Gali būti čia, o tavo susidomėjimas nukreiptas į kažką kitą. Todėl, pasak Giussani, nėra sunku suprasti, kad įmanoma būti iš Judėjimo, net kai tai nėra mūsų susidomėjimo centras! Giussani visai negalvoja, kad užsiimame erezijomis prieš tikėjimą. Ne! Tiesiog mūsų meilės centras būna kitur, nebesitikime visko iš Jo. Tai yra tikėjimo problema. Todėl atsakydami į tai, galime liudyti Jį per visa tai, ką turime padaryti, per visus gestus, kurių galime imtis. Padėkime vieni kitiems tai daryti. Tam ir yra Brolija.

Noriu pasakyti kelis dalykus apie Broliją, kurie mane labai sujaudino, nes tai mums gali padėti iš naujo suprasti tikslą. Mane labai sujaudino keli prašymai įstoti į Broliją, kuriuose rašoma, sakoma, atskleidžiama ta idėja, tas susirūpinimas, dėl kurio Giussani ir įkūrė Broliją.

Viename iš tų prašymų rašoma: „Šiandien, po daugiau nei dviejų metų Judėjime, pasiekiau tikrumą, kad tai – teisingas kelias, nes siūlomas metodas man padeda gyvenime; man padeda čia pateikiami vertinimai, dalijimasis patirtimi, kurio išmokstame per Bendruomenės mokyklą, mokausi suprasti, kad mano laisvės ir laimės esmė nėra paremta mano asmenine nepriklausomybe, tačiau santykiu su Tu, sąmoningai einant keliu į savo likimą. Bendruomenėje išgyvenama draugystė ir bendrystė tikrai yra šio kelio, šio santykio ir mano laimės bei laisvės dalis. Todėl norėčiau paprašyti įstoti į CL Broliją, nes Viešpats man leido suprasti, jog tai yra mano kelias“.

Kitas žmogus rašo: „Norėčiau įstoti į Broliją, nes suprantu, jog tai vienintelis kelias, kuris mane daro tikrai laimingą ir per kurį Kristus man leidžiasi pažįstamas. Kai susitikau su CL, buvau didelis individualistas [štai esmė: iš pradžių gali būti toks, individualistas. Kodėl jis trokšta priklausyti? Nes patyrė išlaisvinimą iš savo individualizmo narvo], žmogus, norintis visko pasiekti pats, savaip. CL buvo vienas iš mano projektų, ir ne tik CL, visas mano gyvenimas buvo vienas projektas [kai šitokia mūsų laikysena, tai ir Judėjimas tampa projektu] ir dėl to buvau labai užsispyręs. Vėliau turėjau paieškoti kompromisų, o kai nesisekdavo, atsirasdavo problemų. Tačiau labai mažais žingsneliais, per visa tai, kuo gyvenau, ir per gerus, ir per blogus dalykus, išmokau, kad tai, ko man reikia, yra vieta, kur nuolat galėčiau susitikti gyvą Kristų“. Štai esmė: iš pradžių esame tokie, kokie esame, vargšeliai. Svarbu, kad susiduriame su kažkuo, ko negalime susiaurinti. „Išmokau, ko man iš tiesų reikia: vietos, kurioje susitikčiau gyvą Kristų“. Iš patirties jis žino, kuo gyveno iš pradžių, ir kas atsitiko, gyvenant tokioje vietoje kaip Brolija. „Man tokia vieta tapo CL žmonių bendruomenė, kuri man padeda vis iš naujo atsiminti, kas mano gyvenime yra svarbu. Taip pat tai – vieta, kur nuolat mokausi, kur jaučiuosi kaip namuose“.

Per paskutinę Brolijos Diakoniją praeitą mėnesį, John Zucchi pasakojo, kad per trumpą laiką mirė trys jo draugai iš Monrealio, Kanadoje. Vienas iš jų, Paul, sirgo vežiu ir norėjo kuo skubiau įsirašyti į Broliją, kad spėtų prieš mirtį, net pasiprašė priimamas kaip galima greičiau. Jis buvo palaidotas su priklausymo Brolijai pažymėjimu kišenėje, kaip lobiu. Troško numirti priklausydamas vietai, per kurią jam tapo artimas Kristus.

Pirmojoje Brolijos Diakonijoje Giussani pasakė štai ką: „Įstojimas į Broliją yra asmenišką veiksmą, kiekvieno žmogaus iniciatyva, ne grupės pasirinkimas. Šis veiksmas gimsta iš asmeninio tikėjimo poreikio [kaip girdėjome] ir troškimo išbaigti savo kaip krikščionio veidą. Brolijos tikslas yra dalyvauti draugijoje, kuri padėtų kelyje į šventumą, t.y. vis labiau pažinti Kristų, pamilti Kristų dėl kitų žmonių gėrio, dėl Dievo karalystės žemėje“. Turėtume dažniau paskaityti šiuos sakinius, nes jie kalba apie tai, kas iš tikrųjų yra, turint omeny, kaip mes susiauriname. „Gimsta kaip asmeninis poreikis savam tikėjimui“, t.y. savam gyvenimui, kaip „dalyvavimas draugijoje, kuri padėtų kelyje į šventumą“.

Kai to nesuvokiame, kai susiauriname savo poreikį ir savo reikmes to nesuprasdami, tuomet nebeaišku, kas yra Brolija. Pavyzdžiui, sausi, per JAV atsakingųjų susitikimą, kai kurie dalyviai man papasakojo, kad jiems sunku dalyvauti Brolijoje. Kodėl? Nes Brolija yra pasiūlymas, susijęs su visu gyvenimu, dėl paties krikščioniško įvykio pobūdžio. Tačiau dažnai mes, kaip ir jie, visur dabar

taip, sutinkame įsirašyti į klubą, priklausyti įvairioms asociacijoms, kurios atsako į tam tikrus išskirtinius poreikius, ir kartais Brolija yra viena iš tokių klubų, kuriems priklausome. O aš galvojau: kodėl taip yra? Kodėl taip sunku? Paklausiau: o kodėl atrodo problema šitaip išgyventi Broliją? Būkite Brolijoje kaip kokiam klube, kodėl negerai? Juk taip viskas puikiai klojasi, ar ne? Ar taip gerai? Tuomet vienas po kito pradėjo pasakoti, kad „ne, negerai. Mano gyvenime trūksta šito, trūksta ano...“. Na štai! Susiaurinti Broliją iki vieno iš daugelio klubų neišsprendžia gyvenimo klausimų, nepadeda. Todėl Brolijos pasiūlymas skiriasi nuo bet kokio klubo, nes turite daug klubų pažymėjimų, tačiau vienas po kito sakote, kad kažkas negerai. Būtent todėl, jei Brolija yra dar vienas klubas, nebedomins. Tačiau Brolijos pasiūlymas yra kitoks. Todėl kas gali jai priklausyti? Kas to gali norėti? Tie, kas nepasitenkina mažiau nei viskuo! T.y. tie, kas jaučia poreikį, asmenišką poreikį. Neišskyla stojimo į Broliją hipotezė tada, kai trūksta šventumo troškimo, t.y. tos pilnatvės, apie kurią kalba Giussani troškimo, visiško gyvenimo išsipildymo troškimo. Kas tokį troškimą turi, jaučia poreikį susiburti, kad toks siekis būtų palaikomas, turint omenyje savo trapumą. Tai – draugystė kaip draugija, nukreipta į likimą. Ar iškilis tokia hipotezė, priklauso nuo tokio sekimo, tokio troškimo. Todėl pakanka būti ištikimiems savo poreikiams, kad suprastume, kaip mums reikia realios, tikros, nesumenkinamos vietos, kuri mums būtų tikra pagalba.

Giussani taip pat sakė: „Brolijos tikslas yra asmeninės atsakomybės įsipareigojimas šventumui ir likimui. Tikroji problema yra mokėti būti draugais, gyventi kartu [kaip sakė prieš tai: draugija, nukreipta į likimą]. Tai – dalinimasis be pretenzijų, be matų, be sentimentalizmo [sakė Giussani], išaugantis ir iki socialinės ar materialinės pagalbos. Bendruomenės mokykla ir misija yra tie tikslai, kuriems reikia atsiduoti“, rašoma laiške, kurį kun. Giussani išsiųsdavo naujai įstojusiems.

Taip pat Amerikoje man uždavė klausimą apie pirmąsias grupeles su tokiu susirūpinimu: „Kadangi Brolijos grupelės labai išplito po visą teritoriją, norėtume suprasti, kodėl taip svarbu likti ištikimiems bendram fondui, laikytis taisyklės, kuri leistų suteikti tam tikrą struktūrą mūsų draugystei“. Kaip jau sakėme anksčiau, atlikti gestą, nustatyti nesudėtingą maldos taisyklę, pasiūlyti ištikimai prisidėti prie bendro fondo – visa tai yra maži dalykai, nesudėtingi įsipareigojimai, kurie yra paprasčiausia išraiška to, kad trokštame priklausyti Brolijai. Nepaprastai svarbu susprasti šių mažų gestų reikšmę, kad jų neatliktume formaliai, bet išreikšdami savo priklausymą. Tačiau reikia nueiti dar ilgą kelią, kad galėtume taip gyventi. Jei tai išgyvename iš tikrųjų, tie gestai padeda sustiprinti sąmoningumą, kad priklausome, todėl nuolat kuria tą priklausymą, tarsi maitina tą sąmoningumą dėl priklausymo, tampa pagalba.

Taip pat kun. Giussani yra pasakęs: „CL Brolija siekia būti CL Judėjimo istorijos išraiška, pasižyminti sąmoningumu, įsipareigojimu ir branda. Siekia tapti tokia pakopa, kai išsipildo ta nuojauta, kuri Dievo malonės dėka mums suteikė ir teikia gyvybingumo, ne vien jos suvokimo prasme, bet ir suteikiamo veiksmingumo prasme“. Todėl rūpintis ir „formaliais“ asociacijos gyvenimo aspektais tampa svarbu. Mane labai sujaudino tai, ką papasakojo vienas iš Lotynų Amerikos atsakingųjų per praeitą Diakoniją: jis sakė, kad ir formalios užduotys, kurias kartais turime įvykdyti, gali tapti proga ugdymui. Kai jiems reikėjo rūpintis Brolijos vyskupijų atsakingųjų rinkimais įvairiose šalyse (kaip žinote, kas trejus metus vyskupijose, kur yra Brolija, visi nariai renka tos vyskupijos Brolijos atsakinguosius), Lotynų Amerikos atsakingasis pasakojo, kad tai atrodė tiesiog formalumas, sakė: „Iš pradžių mums tai nebuvo labai svarbu. Tačiau kai rimtai į tai pasižiūrėjome, suprantu, kad net ir toks teisinis formalumas gali ugdyti. Šis faktas mane įpareigojo rimtai atsižvelgti į rinkimuose dalyvaujančių žmonių laisvę, stengtis įvertinti Judėjimo situaciją ir paklausti žmonių nuomonės“. Visus šiuos „įrankius“ galime išgyventi formaliai arba jie gali tapti proga ugdymui, kad suprastume, kas yra mūsų draugija, mūsų Brolija.

Giussani sakė: „CL Brolijos tikslas yra užtikrinti, kad Judėjimo patirtis turėtų ateitį, ir kad būtų naudinga Bažnyčiai ir visuomenei, per ugdymo tęstinumą ir tam tikrų darbų įgyvendinimą, kuris yra tokio ugdymo pasekmė bažnytinėse visuomeninėse struktūrose. Tokiu lygiu aš kalbu apie tuos žmones, kurie eina iki galo“. Mūsų Broliją būtent ir kuria žmonės, kurie nori eiti iki galo.

Galiausiai norėčiau sugrįžti prie bendro fondo svarbos. Kaip jau viešai buvau pasakęs per Bendrąją CdO asamblėją lapkričio 25d.: „Nuo pat pradžių Judėjimas išsilaiko vien tų žmonių, kurie jam priklauso, piniginių aukų dėka. Kas priklauso Judėjimui, įsipareigoja kas mėnesį sumokėti tam tikrą sumą, kurią laisvai nusprendžia, tai vadinama bendru fondu, kurį kun. Giussani visada nurodė kaip ugdomąjį gestą, vedantį į bendruomeninį sąmoningumą dėl to, kas mums priklauso, į neturto kaip evangelinės dorybės suvokimą ir kaip dėkingumo gestą dėl to, kuo gyvename Judėjime. Būtent dėl tos ugdomosios priežasties, nėra svarbi suma, kurią kiekvienas sumoka, tačiau atsakingumas, su kuriuo ištikimai laikomės to įsipareigojimo. Kad paremtų savo bendruomenes Italijoje ir visame pasaulyje, karityvines, misijų ir kultūrinės iniciatyvas, CL Judėjimui nereikia nieko kito [visiems turiu garsiai šaukti, kad mums nereikia nieko kito!!!], todėl esame laisvi nuo visko ir visų, vykdydami savo kaip Judėjimo užduotį“.

Tačiau mums tai vis dar sunku. Kiti gestai į Judėjimo gyvenimą įeina lengviau (pavyzdžiui, karitatyva, nes tu jauti, kokia tau nauda dalyvauti karitatyvoje, paskui išgyvenant visa kita), o dėl bendro fondo reikia nueiti dar ilgą kelią, nes dar yra, vien tik čia, trys tūkstančiai žmonių, kurie visiškai prie jo neprisideda! Kodėl? Tai ne vien pinigų problema, nes čia svarbu ne kiekis, o ištikimybė. Tiesiog mes dar nesuprantame, kokią tai turi ugdomąją reikšmę, kad tai gali suteikti gebėjimą viską išgyventi naujai. Todėl mums sunku. Nes pirmoji bendro fondo paskirtis yra ugdyti mus viską išgyventi kaip Kito dovaną. Todėl svarbu to nepamiršti. Antroji paskirtis yra prisidėti prie Bažnyčios misijos per Judėjimo kūrimą. Kuo geriau supranti svarbą, tuo labiau norėsi, kad tai išplistų, kad nuneštume tai į visas vietas, kur nuolat gimsta Judėjimas.

Kai kurie išlieka ištikimi net ir užklupti sunkumų. Perskaitysiu vieną laišką: „Deja šį vakarą neparašysiu to, ką kelis paskutinius metus tikėjau galėsiu parašyti, t.y. kad pervedžiau viską, ką buvau skolinga, kai nebegalėjau sumokėti visų tų įmokų į bendrą fondą, tačiau privalau pasakyti, kad tikrai nepajėgsiu sutaupyti tų nesumokėtų sumų“. Mes vieni kitiems galime pasakyti net ir tokius dalykus, net ir su tokiu skausmu, nes galime vieni kitiems pasakyti viską visiškai laisvai. „Man vis besistengiant atidėti truputį pinigų, kad sumokėčiau į fondą, atsirasdavo netikėtų išlaidų. Nereikia nė sakyti, kad dabar sunkūs laikai. Mano vyras daug dirbo už mažą atlyginimą, ir net turėdami daug paaukoti, kad išsimokėtume paskolą ir susitvarkytume su visomis kitomis išlaidomis, nevisada pajėgtume išpildyti savo įsipareigojimus, jei nepadėtų mūsų tėvai. Iki šiol niekada jums nerašiau ir nesumažinau jau ir taip mažos sumos, nes man buvo gėda, kad nesugebu įvykdyti savo įsipareigojimo. O dabar man gėda, kad pasidaviau savo puikybei ir kad tiek laiko iššvaisčiausavo mintims, o ne prisidėjau prie tokio kūrinio, nors ir nedaug“. Suma nesvarbi. Tai daug nepakeis. Tai – priklausymo, sąmoningumo dėl priklausymo problema, meilės tam, kuo gyvename, problema. „Tikiuosi, kad vieną dieną galėsiu surinkti ir paaukoti tuos pinigus“. Todėl tokia žmogaus kančia parodo daug daugiau nei suma, kurią jis gali duoti.